

Утврђује се да су на главни претрес приступили: заменик Тужиоца за ратне злочине Драгољуб Станковић, из Окружног затвора у Београду на претрес доведен оптужени Антон Лекај, приступио његов бранилац, адвокат Теки Бокши, судски тумач за албански језик Драган Лабовић, сведок РОСАНДА Кабаш.

Нису приступили сведоци: Биљана Векић, Комони Целал, Марк Тући, позиви им послати, а нема доказа да су их примили.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес одржи.

Претрес је јаван.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се у наставку доказног поступка саслуша сведок Росанда Кабаш.

НАСТАВАК ДОКАЗНОГ ПОСТУПКА

САСЛУШАЊЕ СВЕДОКА

Сведок РОСАНДА КАБАШ

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Председнице.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Хоћете да ми дозволите неку притужбу, у смислу да ова ситуација, мислим да траје од момента од када је он притворен, с времена на време.

Јуче сте Ви дали дозволу за посету члановима породице овде оптуженог Антона Лекаја и то у континуитету са неким ретким паузама, да им се омогући да он са његовим родитељима, са члановима његове породице разговор обавља на албанском језику. На пример, јуче још једном, није им омогућено, па Вас молим да као председник већа, обзиром да сада водите Ви овај поступак, да предузимате мере код затворских власти да се то убудуће не дешава, обзиром да нема смисла и нема никаквог оправдања да он са његовом мајком обавља разговор на нематерњем језику.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је то јуче било?

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да нису дозволили?

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Јуче се то десило. Сада сам добио обавештење, а то и у континуитету, док је водио поступак, судија Дилпарић тај проблем је у континуитету био присутан, с времена на време. Он је ургирао, писао, понекада се то дешавало да су обавили на албанском, али то одмах потом, одмах наставља иста тема, исти режим око тог разговора.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, послаћемо ми допис управнику затвора за убудуће. Ја сада први пут чујем за тај проблем. Сведок може да уђе. Ви сте већ саслушани у истрази 24. јануара 2005. године. Ови лични подаци, име оца Адем, по занимању сте пензионер, Ваша адреса, Београд, Карађорђева 61/8, место рођења Чифлак, Ораховац, година рођења 09.01.1952. године, сви подаци стоје?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да, да, да.

Са личним подацима као на записнику из истраге од 24. јануара 2005. године.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли у неком сродству са оптуженим?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли га познајете од раније?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не, од рата га познајем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Од рата?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да, да.

Са оптуженим несродна, не познаје га од раније, односно познаје га из периода рада на Косову.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Познајем адвоката.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Бићете саслушани као сведок. Као сведок сте дужни да говорите истину. Давање лажног исказа је кривично дело, за које је запрећена казна затвора до пет година, а пре него што будете дали Ваш исказ, положићете заклетву пред судом. Имате текст заклетве ту, па ћете прочитати.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Заклетва за сведока: заклињем се да ћу о свему што пред судом будем питана, говорити само истину и да ништа од онога што ми је познато, нећу прећутати.

Опоменућа, упозорена, а након што је положила заклетву изјављује:

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли Ви остајете при оном исказу који сте дали истражном судији 24. јануара 2005. године?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да, да, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У вези тог исказа, поновићете овде пред већем све оно што сте тада рекли и одговорати на нека питања суда у смислу, реците ми, да ли сте Ви живели у Ђаковици, када сте напустили Ђаковицу, да ли познајете оптуженог и све што Вам је познато, везано за догађаје из тог периода?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ја сам живела у Ђаковицу. Иначе сам родом из једног села близу Ђаковице. Потичем из мешовитог брака. Отац ми је Албанац, Шиптар, мислим са Косова, мајка ми је Црногорка. Удата сам за Црногорца. Окривљеног нисам знала до тада. Знам га са улице, иначе, нисам га знала. Адвоката много добро га познајем и баш ми је жао што тако поступа. Каже да не може да га виде родитељи, а ми наше нећемо никада да видимо, убили су их, тако као што је овај. Они ће бар некада видети њега, можда, а ми наше нећемо никада.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, реците ми, до када сте Ви били у Ђаковици у време рата, до када?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: 15. јула сам изашла из Ђаковице и то уз помоћ комшија моје свекрве, иначе не бих ни ја изашла жива, зато што задњи дан када су дошли у мој улаз, ја сам излазила. Иначе, ја знам албански, отац ми је Шиптар, знам шиптарски да говорим. Питали су ме на албанском: сестро, где, јел ту наш, шиштарски, ја сам стала, у моменту сам се збунила и видела сам о чему се ради. Мене тражи, ја сам са петог спрата, каже он, било је овде у улазу, отишла је у други улаз. Уствари, није отишла, то сам ја била. Ја уђем код мојих колега који су радили у електромоторима код њих, кажем, тако и тако, ја им испричам. Кажу, уђи, уђи брзо. Ја уђем, кажем, могу да телефонирам једној пријатељици. Каже, како да не. Иначе мој телефон је био искључен, ја никога нисам могла да зовем. Ако подигнем телефон да зовем, одмах се укључује неко, разумете. И ова пријатељица је дошла са братом, узела ме испред зграде. Ја сам се изненадила како је тако брзо стигла. Иначе, ја станујем у другом делу града, мало даље од моје свекрве, мада сам ја посећивала сваки дан моју свекрву. И отишла сам код њих, четири дана сам била. И тамо су долазили.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Код кога, код њих, код свекрве?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не код свекрве, свекрву су већ били убили, него код мојих комшија, не бих да кажем који су били, зато што ће да имају проблем, разумете.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, у периоду након бомбардовања, да ли сте Ви били у Ђаковици, све време?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да, цело време.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Кажете, знате оптуженог из тог периода? Да ли сте га Ви негде виђали у том периоду?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Виђала сам га по Ђаковици, уствари, једно време га нисам виђала, али, после бомбардовања, можда дан-два, он се појавио код моје свекрве. Сваки дан је долазио, претио јој, украо јој ствари из мог девера стана, узимао је што треба за штаб, онда претио мојој свекрви. Ја сам звала комшије Албанце да је одбране и рекао је да ће да јој да два метра, то није његова кућа, то је њихова кућа, даће јој два метра, разумете, то значи да је убије. Она је рекла, не, не, нема шта да ми дајеш, јер ја сам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Где је била та кућа Ваше свекрве?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Она је била у улици, тада се звала Милоша Гијовића бр.147.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте Ви били некада присутни када је оптужени долазио?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Како да нисам била, четири-пет пута, била сам, како да не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како је оптужени изгледао тада, да ли је имао неку униформу или је био у цивилу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесте, имао је неку униформу, пушку имао и овде имао је као каиш на панталонама и ту је нож држао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Какво је оружје имао?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Неку пушку, шта сам ја гледала пушку, ја сам била збуњена, док дођем од зграде, од мог стана до моје свекрве, треба и проћи толики пут, да ти се нешто не деси.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, та униформа, у чему је био обучен, шта је имао?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Он је возио «Рено» без таблица, «Рено 4». Имао је панталоне као некада што је војска носила, зелену, маслинасту, горе је имао црну јакну, мењао је, час кошуљу зелену, час црну јакну, тако да није био стално у једном. А с колима је стално долазио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је имао нека обележја, неке амблеме, да припада некој војсци?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Па, не могу да се сетим. Имао је нешто, али не могу да се сетим. Знате, ја сам била у трауми и моје комшије су све покупили, мога брата су узели из улаза, испред мојих очију.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ту када је долазио код Ваше свекрве, да ли је сам долазио или у неком друштву?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Сам, сам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта је говорио, што долази ту код Вас?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Долазио је ту и рекао је да је то њихово, знаш шта су твоји синови радили, да ће да је убије, онда мој свекар је био командир милиције у пензији. Он је имао пушку неку, да ли је била ловачка, немам појма, ја се не разумем у то. Он је питао да ли имаш, она је рекла – имам и каже: шта је, кучко, ставила си метак у цев да убиваш Шиптаре. Она је рекла, не, Богами сине, не Шиптаре, него када се смрачи, ко ми год наиђе на капију ја ћу да га убијем и он узео и пуцао, али се уплашио када је пуцао да не наиђе КФОР.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када је то било када је оптужени долазио, кажете, четири-пет пута? Можете ли да се сетите када је то било? Да ли у време НАТО бомбардовања?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ја сам Вам лепо објаснила да је то било после бомбардовања. За време бомбардовања, нису се појављивали они нигде на улици, јесу кријући, а и после, када се повукла војска, полиција, одједном, као мрави су се појавили. Ја не знам одакле и покупили су све моје комшије и мог брата и моју

свекрву и баш ми је жао што две Шћепановићке, нико није пријавио да су нестали. Баш сам читала ону књигу да пријављују. Они су долазили код моје свекрве, онда, Марта Мићуновић, рекла је да је неко ударио колима, како је изгледао, како ми га је описала, сада не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, реците ми, кажете, они су се појавили сви као мрави. Ко то они?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Албанци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли су они у неким униформама били?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Па, нису били сви у униформама, било их је, на мом улазу су стражари, УЧК, униформисани са оружјем, пошто је у мом улазу било два Србина на први спрат, на трећи је био цела породица, три сина и муж и жена што су и дан-данас не зна се ништа за њих, а зна се ко их је узео и мени тражи овај судија да му се суди у Ђаковицу. Ја сам била за задушнице, гађали нас камењима и жао ми је што Вам нисам донела слике од гробова шта су нам урадили. У гробницу ни једна кост не постоји. То је срамота. Још ми каже не може да се види са родитељима. А шта ми.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И то кажете, када се повукла војска и полиција српска, да су се они појавили. Реците ми, тих четири-пет пута, значи, то је било у периоду од када се повукла српска војска и полиција, па док Ви нисте напустили Ђаковицу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: То је било, јуни-јули, значи, моја свекрва је нестала четвртог, петнаест до девет сам се ја задњи пут чула са њом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: 04. јула?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: 04. јула, да, сутрадан је није било.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када се оптужени ту појављивао, да ли је неко реаговао на то? Да ли сте му Ви нешто говорили или свекрва? Да ли сте му се Ви обраћали, у смислу, шта он тражи ту код Вас, зашто долази?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Шта сам ја коме сине урадила, ја ником нисам дужна. У своју кућу сам. Даћу ти ја тебе кућа од два метра. Каже, ја сам и то купила, стварно, откупила је гробницу, платила нормално, као што се свуда плаћа. Он је псовао, пљунуо је, кучко стара, ово-оно, ја сам стално комшије звала, па су га бранили, па су је бранили и тако.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ко живи у тој кући? Да ли је само била свекрва или је био још неко присутан?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: У свекрвину кућу у којој је она живела, живи из Тропоје жена са кћеркама. Њен муж је из Албаније, он је убиен ту у нашу улицу где је моја свекрва живела. Можда је адвокату сигурно то познато.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Окрените се, немате Ви ништа са адвокатом да разговарате у судници, разговарате са мном.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не знам како се зове тај човек, тај из Тропоје, из Албаније, ту живи у ту кућу где је моја свекрва живела. А те ноћи када је моја свекрва нестала, у кућу мога девера био је адвокат Идриз Даци, који га је моја свекрва пустила да буде ту. Ја сам јој рекла, боље ти је да пустиш неког познатог, него из Албаније да те убију. Њега ипак познају, он је из Ђаковице, ради у «Електромоторима», био је секретар, ја га познајем и тако. Он је дошао ту са синовима, који су били УЧК-ејци, али нису они њу дирали у току дана. Ја јој кажем, спавај мирно, не брини, они неће ништа да ти ураде, ја их познајем, познајем му жену, познајем њега и тако. Каже, да, била ми његова жена, фина жена, ја се чујем са њом и тако. Међутим, то је било само једну ноћ. Ујутру је није било. На

степеницама, тамо где је био тај адвокат, у исто двориште, значи, али друга кућа, то је од њеног сина, од мог девера кућа, сутрадан када су ме тражили свуда, шналу на тераси смо нашли, на улазу куће, њене зубе, неколико капи крви, али, то није било можда давно, зато што је била влажна крв, разумете, околу је било суво, а у средину влажна крв и папуча једна тамо, једна овамо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, Ви кажете оптуженог нисте знали од раније? Да ли сте га знали из Ђаковице, из виђења или тако?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Па, шта знам ја да ли сам га знала из виђења, али сам га упознала после бомбардовања, јер је долазио сваки дан код моје свекрве.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, јесте знали тада како се он зове, презива, да ли има неки надимак?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Нисам знала. Како сам ја сазнала? Комшије преко пута моје свекрве, има трафо станица и ту је радио и живео у трафо станици, Мултезаја, не знам како се презива. Иначе, он је долазио код моје свекрве често, ту је његова жена и све. Ја сам видела како се он љуби са њима.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тада, у том периоду када је долазио?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Када је изашао из капије моје свекрве, псовао све и изашао, видео да не може ништа да уради, јер сам ја звала комшије и тако, изашао је испред капије, тај «Рено». Ја сам изашла да видим који је број регистрације кола, међутим није било таблица уопште на колима. Знам да је био «Рено», некако прљаво-зелена боја, немам појма каква је, сиво-зелена или каква је била. И он се пољубио са тим, сада сам заборавила како се зове, Мазлом, не знам, не знам како се зове, знам на слово «М». Узбудим се када причам, врате ми се слике и тако. Пољубио се са њима, где си Пинћо. Кажем, ко ли је овај, ја га уопште не знам ко је. Ја дођем, Мултезаја, сада сам се сетила, тај се зове Мултезаја, комшија. Он се пољубио са њим и његова жена. Кажем, јел ти познајеш овог малог? Каже, не познајем, кажем, како, чудо да га не познајеш, а љубиш се са њим. Како се зове, ја сам чула Пинћо. Кажу, не знамо како се зове, ја кажем, знам да га зову Пинћо, чула сам ја када си ти звао, како си га ти ословио, тако са Пинћо, али како му је име? Није хтео да ми каже. Онда сам ја сазнала, распитивала сам се о њему и у Ђаковицу имам ја пријатеља, нису сви Албанци покварени, разумете. Има који су, мени су помогли да изађем из Ђаковице. И отац ми је Албанац и тако. Рекли су ми да се зове Антон Љекај, да је био једно време ја се распитујем где је, како, ово-оно, кажу у затвору у Митровицу, јер је пуцао у неком кафићу. Кажем, не распитујем се ја само за њега, него и мене и брат и испред мене су ми брата узели, ти УЧК-ејци, није он, него други. А тај је из моје суседне улице, у Чабрату живи, мада то нема са овом тужбом ништа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А и када сте се распитивали о оптуженом, шта сте сазнали, када сте разговарали са људима, шта су Вам рекли за њега?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Рекли су ми да је био лопов, да је проблематичан и тако, да мене није интересовало шта је био он и како је био, само ме интересовало да знам име његово и да знам ко је долазио, како се зове и тако те ствари.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесу Вам још нешто причали, да ли помену неко да је он припадник УЧК или тако нешто?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Па, јесте, рекли су ми. Знате како, неки су рекли да јесте, неки су рекли да није, купио униформу у Албанију, сада коме да верујем, сада, немам појма. Али он је у униформу био, зелену, зелена боја, као оно некада што су војници носили.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте још нешто сазнали о њему?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Како јесам још нешто?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Пошто сте се распитивали о њему, долазио је код Ваше свекрве?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да, да, да, како да нисам сазнала, да узима, малтретира жене, бије људе у хотел «Паштрику» је био, тамо су их закључавали, па у «Старту», он у Зифа неки његов друг. Много лоших ствари сам чула о њему, не бих о томе и не желим пуно да причам, јер ја се потресам, вратим слику, а и срчани сам болесник и не бих хтела да малтретирам толико себе, кажем да, ја сам Вам рекла шта ја знам о њему и шта је он мени лично урадио, а за друго ваљда ће ти људи да се појаве, па ће они сами да кажу шта је коме урадио. Ту би имало пуно тога да се прича.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ти људи тешко да ће да се појаве, ако тамо живе и ту су Албанци, па Ви нама реците, шта сте Ви конкретно Ви чули?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Тукао је у «Старту» у ауто-школу, који су били заточени. Неко каже да је он са Зифом стрељао Радета Гаговића, иначе колега, радио је код мене касније, запослен био у неку кафану, немам појма и пуно ствари, али ја то нисам видела. Ја што сам видела, ја то могу да причам, али оно што ми каже неко, шта ја знам, да ли је истина, да ли није. Али да је један од њих који је зла радио – јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, тај Раде Гаговић што је радио са Вама, да ли је он становао код Аутобуске станице?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесте, јесте, тамо према мојој свекрви.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Од кога сте то чули да је он са Зифом стрељао, да је оптужени са Зифом стрељао Радета Гаговића?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Зифа се сам хвалио, тај Зифа је узео кола од моје комшинице са првог спрата на силу. Ја сам понела кола код једног комшије Албанца, иначе, угледан и поштен човек, не бих да га спомињем, да не бих њему нашкодила тамо. И питала га, да ли могу кола Мићина да оставим код Вас у двориште, пошто има капија, знала сам да ће да украду. Каже, може. Ја одем, понесем кола, тај Зифа је дошао, разбио је капију, у три сата ноћу је дошао код мене у зграду да ми јави, да је Зифа и још неки другови да су узели кола. Плаче жена, поцрвенела, кажем, па, шта ти је, каже узели су Мићина кола. Па шта да радимо, узели, узели, шта ти је, шта сад, шта сад. Мени су брата узели, шта да радимо. Теби хвала, хтела си да помогнеш, муж јој није био ту, био је дежуран. Она је сама била са сином и уплашена, тресе се, тако да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, када сте се распитивали за оптуженог, да ли сте сазнали где он живи?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Знате како, неко ми каже на Чабрат, неко ми каже у Католичку улицу, тако да мене није интересовало уопште где он живи. Мене је интересовало да знам тачно право његово име, а надимак му је Пинћо био и ја сам то одмах записала, да не заборавим. И онда сам по томе презимену сазнала да се тако зове и овај Зифа и њему сам сазнала име, али, тренутно не могу да се сетим, мислим да је Арбен Шкупи, да се тако зове, нисам баш сигурна, јер ја ако не запишем, ја од рата све ствари заборављам, тако да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када је тај долазио, кажете, четири-пет пута код Ваше свекрве, да ли је он нешто узимао из куће?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесте, узимао је, узимао је из мога девера куће, узео је све што му се свиђа, треба му за штаб УЧК, и ципела, и телефон, вискија десет литара, неких цигара, шта није узимао. Ко је гледао шта ће да узме, гледала сам друге ствари, мислим, да не убије свекрву и тако. Нису ми биле интересантне, мислим, ствари, јесу, али мислим да је живот ипак интересантније сачувати него ствари. Сваки дан је долазио, сваки дан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То кажете из деверове куће. Да ли је та деверова кућа до свекрвине куће?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Па, да, у исто двориште.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У истом дворишту? Реците ми, Ви сте помињали у истрази неку Петровић Радмилу, Мићу, Вашег брата, да су и они киднаповани?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Нема он везе са тим. Овај нема везе са тим.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Оптужени нема везе са тим?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не, не, не, не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, и не питамо, везано за оптуженог, него Ваш брат и ти људи, где су они становали, у некој стамбеној згради?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не. Мој брат је становао код школе «Воја Лакчевић» је живео са мојом мајком. Међутим, и он је оженио Албанку из Ђаковице. Мени је мама умрла новембар-децембар 1998. године, после пет дана и сестра ми је умрла, здрава тако и сада, брат је био доле. Када се повукла војска и полиција, пошто је била зграда једносратна, ја сам се плашила да ми не узму брата. Ја сам отишла и узела сам брата и довела сам у мој стан брата и ту његову жену са којом је живео. Пошто сам ја живела на петом спрату, врата су ми била обезбеђена, мислим, нису могли баш тако лако да их разбију, с обзиром на то, кажем, чућемо по ноћи ако нам разбивају врата или нешто на пети спрат, моћи ћемо да побегнемо на други улаз преко крова, некако ћемо да се снађемо. Тако да из мога стана, са петог спрата су узели мог брата, и мога брата, али то су јако паметно радили, знате, да се јавите у штаб УЧК. Где у штаб? Ја нисам дала брату да разговара уопште с никим, ја сам излазила испред. Кажем, шта хоћете? Каже, да се јавите у штаб. Па, зашто? Каже, треба да вам дамо зелене картоне да се пријавите. Ја се смејем, мене је било јако страх, али инат ми није давао, па сам се смејала, кажем, какав зелени картон. Па, вама треба зелени картон, ја сам овде рођена, овде живим, ово је мој стан и нећу нигде да се појављујем, о чему ви причате? И мене комшије кажу, будало, боље ти је да се пријавиш. Ма, нећу да се пријавим, бре, никоме. Онда су, који су год се пријављивали, данас се пријаве у штаб, добију картон као да не сме нико да их дира, сутрадан увече их већ није било, тачно да би знали адресу, они напишу на картон да те нико не дира, него они да те пецају по ноћи, да те лове. Ја нисам ишла. На мом улазу су била два војника УЧК наоружана, Фатом Дељука се један звао, други не знам како се звао. Овај други је био јако пристојан. Када ја прођем, он, добар дан, ја му кажем, добар дан, прођем. Овај, јел ти брат ту, кажем, јесте, имаш неки проблем. Не, не, немам. Рекох, шта ти имаш са мојим братом? Не, питам. Ја сам рекла, ако он покуша мог брата да ми узме, да ћу ја да се браним како год умем, бар ћу њега убити, ако нешто буде, то сам рекла. Међутим, он се ваљда и плашио да дође док сам ја била ту. Када је код комшинице доле Радмиле и Миће Петровића, дошли су неки УЧК-ејци, она мене брзо звала на телефон и спустила слушалицу. Куку, Росо, дошли су ми људи и ја кажем брату, закључај врата и не пуштај никога док ја не зовем, док не чујеш мој глас. На звоно немој да обраћаш пажњу. Ја сиђем доле, њих троје је било, траже оружје, били су у цивилу, у цивилном оделу. Једног знам из виђења, ове

не знам. Мићо је радио у СУП, он је имао оружје, сво, мислим, лично оно. Он је дао све што има, поседели су и он, ајде да попијеш кафу, ја кажем, не, нећу, знаш, каже, ајде Росо седи, да ли познајеш, питала ме да они не чују. Ја кажем, овог познајем из виђења, мислим да му жена ради код нас у обданиште, али не знам му име. Кажем, не верујем да ће нешто да уради. Хоћете Ви кафу, каже, не, госпођо, журимо. Покупили су оружје, изашли су, ја сам остала са њом да пијем кафу. Чула сам галаму, не знам о чему се ради, шта је. Разбивали су српске станове. Ја сам помислила да неко разбива стан. Међутим, ја када сам изашла, узеше ти брата, узели су ти брата. Снаја цела крвава, њега су вукли низ степенице, а моја снајка се ухватила за њега.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само мало микрофон.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ухватила је њега овако, није га пустила да, каже, водите и мене, шта ме остављате, водите и мене. Каже, не, тебе нећемо, ти нам ниси интересантна. И плуноу је, ниси могла да узмеш, каже, Шиптара, него си узела Србина. Знате како, овде си Албанац, на Косову си Србин, мада мене то уопште не смета, разумете. Тако да је она цела била крвава. Одвели су га. Чула сам да је у хотелу «Паштрик». Јавила сам КФОР-у. Она, његова жена је ишла, они су рекли, иди да ти не изађе, то на албански у преводу на српски не значи ништа, као крушка са репом, разумете, да не би и њој нешто урадили, тако. И претили су јој, шта си ти тражила за њега да се удаш, за ово, за оно. Одатле су га повели у «Старт», па онда сам ја чула да у болницу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То када кажете у «Старту», да ли је то Ауто-мото друштво, «Старт»?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесте, државна ауто-школа. То је било на излазу из Ђаковице, ту су стрељали они све.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, када сте то чули, за Вашег брата сте чули да је у «Паштрику»?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: У хотел «Паштрик».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У хотелу «Паштрик»?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ту су их прво остављали, па су их онда.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте Ви отишли до хотела «Паштрик» да видите тамо?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесте, нису нам дали да улазимо, какви, псовали нас, ми смо као пси изгледали, тако понижени, марш одавде.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ко Вам то није дао да улазите?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Па, униформисани УЧК, шта знам ја ко су.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли су припадници КФОР-а били ту негде и они у близини, јесу реаговали, јесте ли се њима обраћали?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Какав бре КФОР. Када су, не овај, него неки други, троје њих у шарена одела, УЧК види се лепо, са стране, ушли су код моје свекрве. Ишћерима то је једно дело одмах преко реке, изнад, моје свекрве је кућа. Наишао је тенк, два тенка, Талијани су били и ја гледам сада док одем да зовем комшије, њих не знам ко су, ови наоружани, шта ћеш ти, још ниси отишла, ово-оно. Ја видим да наилазе тенкови и ја кажем свекрви да се не плаши и ја излетим, изађем испред тенка и станем овако и не знам ја талијански, само сам рекла, хоће да убију стару, тако да они, нешто причају са рукама, ово-оно и кажу ми да се померим. Ја кажем, уђите, хоће да убију жену, јесте ви нормални. Они ми раде рукама овако и ја их после опсујем на италијански. Они су продужили, да их није ни уво заболело, нису ни хтели да стану.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тај Ваш одлазак до хотела «Паштрик», кажете, тамо дошли сте. Да ли је ту неко био на улазу, да не може да се уђе, да ли сте се некоме обраћали?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ма, коме да се обраћам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Кажете, били су припадници УЧК?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да, да, испред општине, испред хотела и свуда. Кома да се обратим, коме.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте се Ви распитали, да ли је у Ђаковици било тих неких затвора где су људи затварани и ако јесте, на којим местима, на којим локацијама?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесте, било је. Било је у хотел «Паштрик», било је у «Старту», државна ауто-школа, било је, не знам тачно, знате, док не видите, не знате, у Пискоте у нечијој кући. Сада, да ли је то била српска или шиптарска кућа, не знам, у фабрику сокова су исто тамо затварали. Она је бомбардована, срушена зграда, али ту и не знам, било је свуда, где су могли да се снађу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када је то Ваш брат нестао, када су га затворили у хотелу «Паштрик», када је то било?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Прво су нестали Даринка Шутаковић, са три сина и са супругом. То је било негде после поноћи. После тога је мој брат узет, дан, док сам ја била доле, али и комшиница са четвртог спрата се јавила овом УЧК-ејцу да ја нисам кући и он је отишао горе. Ја сам упала у њен стан, ухватила сам је, па сам је треснула о зид, и рекла сам јој: ти ћеш да ми платиш за све ово.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, када је то било, који је то месец био?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јун месец.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јун?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јун, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Оптужени је овде давао своју одбрану и говорио да његов надимак није Пинћо.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Него, како?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да у том периоду када Ви причате да сте га виђали да је долазио код Ваше свекрве, да он уопште није био на Косову, није био у Ђаковици, да је био у Албанији, да је још 27. априла 1999. године отишао с породицом у Албанију и да се вратио тек 15. јула 1999. године.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Када сам ја изашла из Ђаковице, он се вратио?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, да.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Смешно, да није тужно било би смешно. Он се вратио одмах, чим је полиција изашла, други или трећи дан је почео да долази код моје свекрве, други или трећи дан. Није тачно, лаже.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте Ви знали његову породицу, родитеље?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Можда их ја и знам, али не знам ко су му родитељи, не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте се нешто распитали у том правцу, чији је то син?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Нису ме интересовали родитељи, разумете, може од најбољих родитеља да буде најгоре дете, може од најгорих да буде најбоље. Мене је лично он као особа интересовао и сада ме интересује и увећ ће ме интересовати, и он и Фатом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Поред тога што је имао ту униформу, кажете, односно доле неке као панталоне, шарене, горе мајицу, да ли је имао нешто на глави, да ли је носио нешто?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Већином је капу стављао овде на онај, није на главу имао. Само видим да се добро поправио, прија му у Србији, лепо изгледа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када сте саслушани код истражног судије, помињали сте да сте га виђали тада у Ђаковици – приметила сам да му је коса светле боје и да има раздељак са стране?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Светле боје?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, тако сте рекли.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: То није тачно, он је црн, тамније боје и у лице је таман. Ко је то рекао да је светле боје?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Овде је истражни судија рекао, цитирам Ваш исказ из истраге: «Ја сам можда само једном видела њега без качкета, јер је увек носио качкет на глави и тада сам приметила да му је коса светле боје и да има раздељак са стране»?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Са стране раздељак, па, можда сам ја рекла да има светле боје, али знате како, ја и сада не могу нечега да се сетим, имена и неки пут се не сетим ни свог имена, а не нешто друго. Јер, шта сам ја све преживела тамо, да Вам не причам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је истина ово што је истражни судија констатовао у записнику, да сте изјавили – приметила сам да му је коса светле боје?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Тамнија боја је, није светла, са стране је чешљао, овако. Иначе, видело се да није био педантан, разумете, не знам како да Вам кажем. Видим, сада је лепо дотеран, ошишан, ништа му не фали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте му видели сада боју косе?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Сада, да ли сам му видела боју косе?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесам, видела сам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, објасните ми ове наводе Ваше код истражног судије, где сте рекли да му је коса светле боје?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Светла боја, како да Вам кажем, коса му је, нити светла, нити тамна, више на тамно је ишло.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Зашто сте истражном судији рекли да му је коса светле боје?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Знате шта, ја не знам да ли сам рекла светле боје да му је коса и то, али знам да је са стране чешљао, како сматра судија, ја немам појма, тамнију косу, нисам рекла светлу. Светлу, значи Ви имате светлу боју косе. То је светла боја за мене, а ово је тамна и тако, шта знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли имате још нешто да кажете што бисте желели да кажете, а нисмо Вас питали овде у судници?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јел мислите у вези њега или нешто било шта друго?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, у вези оптуженог?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: У вези њега, немам шта да кажем, имам да кажем, нека му суди овај горе, можда је то Вама смешно, мени уопште није смешно. Јер, данас адвокати раде за паре, свашта се ради, само паре ако имаш, све ћеш да успеш у животу. Али, где ће да буде његова душа, не знам. Да ли он мирно спава, волела бих да га питам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, кажете, све време бомбардовања сте били у Ђаковици?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Све време.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је албанско становништво имало некаквих проблема од полиције, од војске?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да Вам кажем право, мој улаз је био, ми смо направили, ту је било три-четири фамилије Срба, мислим ако се ја рачунам у Србе, пошто тамо ми је речено да сам Српкиња, а овде сам Шиптарка, тако да, нисмо ми у наш улаз имали проблема. Ми смо закључавали врата, ја сам рекла комшијама, немој никога да примате, и ако дође полиција или неко, ја могу да гарантујем да нема УЧК-ејаца овде и немам шта да тражим, немам шта да се плашим од никога, разумете. У моју зграду нису имали проблеме, у мој улаз.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А, живели су и Албанци?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да, како да, па, Албанци су ме и спасили да изађем. И мене би убили и ова комшиница ми је рекла, ја сам хтела да ти кажем, али знам да бежиш, али да не помислиш ти да ти кажем због стана, да оставиш стан и то, нисам хтела да ти кажем. Ја сам, каже, ишла и разговарала у штаб. Рекли су, шта је, бре, она коме урадила, како можете тако. Они рекли, она шта је урадила, није она ништа, Богами, али много зна, ако изађе, онда, она ће да прича о томе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То, кажете, Ваш улаз није имао проблема. Јесте чули да је неко албанско становништво имало проблема од полиције, од војске, из Ђаковице, уопште?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Знате шта, ја бих Вам рекла сада нешто, можда ћете да се нађете увређеним, можда нећете. Нека се сви они Албанци који имају проблем жале исто као што се ја жалим, па нека плате адвокате, нека плате суд и тако, па нека се они жале, мене не интересује то. Ја мој улаз, сачувала сам све станове, нисам дала нико да уђе у станове њихове, јурила сам, носила сам им брашно, хлеб и све. На крају крајева, мени нико није помогао, сем ова комшинка близу моје свекрве.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, ја Вас питам, да ли сте Ви чули из тог периода бомбардовања, да је албанско становништво имало неких проблема?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Па, шта знам, неко прича да је имао проблем, али ја овако лично видела нисам, јер ја нисам излазила из стана. Ја сам ишла до Радмиле доле, до свекрве и назад и ја сам имала проблема, на пример, оно док је била војска, траже ти легитимацију, полиција на улици, не смеш да излазиш, не смеш овим путем, иди оним тамо, ако је то проблем, не знам, не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Има ли питања, чланови већа? Изволите.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: Кажете, неколико пута је долазио код свекрве, разговарао и са њом и са Вама. Како је са Вама причао, албански или спрски?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Богами, не могу да се сетим. Знам да је српски рекао: кучко стара, а ово друго баш ништа, знаш како се збуните, не знате шта, а видите шта се све около дешава, онда.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: Да ли је сваки пут долазио наоружан?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесте и сам је долазио. Мислим да је једном био са неким, што нисам сигурна, не знам, да ли се он срео код капије или је са њим дошао, не знам тачно. Само стално са тим «Реноом» је долазио.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: Када сте почели да се распитујете за њега, када је већ неколико пута долазио, када Вас је то заинтересовало мало, да ли сте чули нешто и за онај догађај о убијању и малтретирању Рома из сватовске колоне, оног дана када је војска ушла?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Како да нисам чула.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: Шта сте чули за тај догађај, да ли је он учествовао?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Како?

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: Да ли сте чули за тај догађај, за то малтретирање, убијање тих Рома из колоне сватовске?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Знате шта, у Ђаковици се зна ко је малтретирао и од Срба Албанце и од Албанаца Србе, само сви су нешто оглушени, сви раде за паре, ово-оно. Овај Пинћо, онда овај, како се презива, он им је наређивао шта да раде, Хола, Хола се презива, е, Хекуран Хола, он, он им је наређивао, они су радили, као мала деца. Мене може свако да нареди да убијем некога, ако ја нећу, шта.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: Конкретно, за овај догађај, за тај догађај око Рома из сватовске колоне, оног дана када се српска војска повукла?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ово је главни за ту сватовску колону.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: То нам мало испричајте, шта сте чули у вези тог догађаја, а у вези са окривљеним?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Шта да Вам причам у вези тог догађаја, када није то једини догађај.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: Само је то предмет овде оптужбе, па да се сада концентришемо на тај део само.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ја видела нисам, али чула сам од грађана.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: Управо то, шта сте чули?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да је он узео девојку која је ишла, повео је у «Паштрик», па малтретирао њене неке, знате шта, свашта су радили и сада не бих о томе да причам. Ја сам већ, цела су ми леђа влажна.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: Не знам да ли разумете. Председник већа је већ рекла, да је тешко да ми можемо да добијемо сведоке који су сада на Косову, да би дошли овде. Зато нам је битно и Ваше сведочење, шта сте Ви чули од њих, ако имате могућности то да се сетите, било би корисно.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Како да не. Он је био главни, главни да малтретира и да пљачка по Ђаковици, он и још неки, знате, рекао ми је човек, донеће ми, ја сам му рекла, тај и тај и тај, разумете, али не знам, не могу да се сетим имена. Рекао је, био ми је човек из Ђаковице, сада три дана овде и рекао ми да све што ме интересује, све ће да ми каже и знам да хоће.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: Добро, али још једном, значи, да се вратимо на тај догађај око сватовске колоне, да ли сте то чули нешто конкретно, шта је он радио, са ким је био, шта се дешавало?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Он је био и тај Зифа, да су узели ваљда, узели неке из сватовске колоне, па су их повели доле у «Паштрик» и тако да сам ја увек избегавала, да не слушам то, него сам себи увек, гледала сам како да извучем себе и своје.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА МИРОСЛАВ АЛИМПИЋ: Хвала, немам више питања.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Када се то десило, то када су Вам причали? Јесу Вам причали непосредно након тог догађаја са колоном или сада, после, када се завршило?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не, сада, док сам била у Ђаковици, па ти људи су били у «Паштрику», терали су да мокре, па да пију то.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Јесте то тада чули, када је било свеже?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да, да, да, тада.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Од људи којима се то десило, или од људи који су то чули да се тамо нешто дешавало?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Чула сам од Албанаца, мојих комшија, шта раде са Србима.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Значи, ти Албанци су чули од некога да се то дешавало?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да, и мене су рекли, боље Росо бежи на време, док се смири.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Због тога што се такве ствари дешавају?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: А за тај хотел «Паштрик», када сте Ви чули да је ту био неки, да кажемо, условно речено, неко место где се људи затварају и држе? Јесте чули баш у то време или раније?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не, не, раније.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Да ли је то и раније постојало као место?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Када се иселила војска и полиција, они су, где им је било ближе.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: А док је била војска и полиција?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: О чему причамо.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Није била?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ма, какви.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Ничега?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Можда је било негде по селима, где није.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Али, у граду не?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не, какви.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: И шта су Вам рекли за те, ко су били ти, жртве којима су, кажете, то уринирали и малтретирали, ко су били ти људи који су били ту затворени?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Па, да Вам кажем, Ви можете њега да позовете, вероватно, када је убијен Ђорђе Кузмановић, иначе је то исто, то је зет, мало дуже да Вам објасним, моја свекрва, од њене сестре зет је то. Њега је убио овај, не овај, него онај други, Зифа, а били су заједно.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: То говорите за «Паштрик»?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не, за «Старт». Они су повели из «Паштрика» тамо, јер пријави се КФОР-у, они има улаз, од «Паштрика» има улаз и позади, ту су биле и гараже, разумете, ја сам улазила ту у хотелу ми је радила сестра и снајка, у кухињи су радили. Брат ми је имао трафику.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: А за ту сватовску колону, јесу Вам рекли ти Албанци, комшије, ко је то био у колони, да ли су то били Срби?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Цигани.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Цигани су били?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Цигани су били. Тако су ми рекли, ја немам појма, да су били Цигани.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Јесу рекли да је неко убијен, нешто да су чули?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Рекли су да су извукли из колоне, па да су повели неке. Не знам, када Вас нешто не интересује, онда не желите ни да памтите.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Добро, хвала.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Онда из «Старта», када је Раде, не Раде Гаговић, можда и Раде Гаговић, али овај Кузмановић када је убијен, па Вукашин Шћекић он је жив, а има и знак на леђима. Можете да га потражите, па да Вам он мало боље исприча шта је и како је било, јер он је био унутра у «Старту», у ауто школи. Он се једва извукао и овом Радету су му расекли уста ножем он и Зифа, тај.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Ко Вам је то рекао?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Па, причали су људи.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Не, мислим, конкретно за то да су му расекли?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Хвалили су се по Ђаковици.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Они су причали?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Они су се хвалили неком њиховом другу.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Па сте Ви онда сазнавали?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Тај познаник зна мене, па ми исприча, ја знам Вас па испричам Вама и тако.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Значи, то су приче кружиле?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Добро.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ово није прича, ово је једна истина и Ви ваљда можете преко нашег Удружења киднапованих да позовете Вукашина Шћекића, он ће боље да Вам објасни ко је био тамо у «Старту», док су њему уписали УЧК на леђа, ножем и овом Радету расекли уста ножем и одсекли су му и уво.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Добро, хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тужилац, да ли има питања?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Сведок је у свом исказу поменула, бар да цитирам, место где су стрељали, па ме сада интересује да мало ближе опише то место где се налази у односу на хотел «Паштрик» или неки други објекат?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не знам како бих Вам описала, не знам да ли сте Ви били у Ђаковици. То се налази пут према Призрену, значи, Ђаковица-Призрен, са десне стране, има мост на излазу града, мислим Ђаковице. Ту поред моста је централа електрична. Иначе, овај Вукашин он је радио ту у централи, познавао је терен, зато је и могао да се снађе, да побегне и онда ту је пут према кланици, после моста, пут према кланици, а поред пута ту прва је ова «Старт», државна ауто-школа. Е, ту су они стрељали и у Дуванску, свуда, свуда где су стигли, шта ја знам.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: То место где су стрељали да ли има неки назив?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ауто-школа «Старт».

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Како се зове та кланица?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не знам, не знам, не знам како се зове кланица.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли се онда то место налази између тих објеката које сте поменули или?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не, кланица се мало дубље у тој улици налази.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: То место где кажете да су стрељали, где се тачно налази?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Тачно се налази код моста и одмах чим се заврши мост, са десне стране.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Близу кланице или близу ауто-школе.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ту је близу кланица, па то је ауто-школа управо, «Старт» се зове, државна ауто-школа.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли то значи да је кланица и државна ауто-школа једно до другог или близу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ту су били.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Све близу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Хвала, немам више питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Бранилац?

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Прво, јел можете нам рећи, када су се повукле српске снаге, који је то датум?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ви то боље знате него ја.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Баш добро знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немојте се директно обраћати сведоку, преко председника већа.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Ја одлично знам, ја Вас питам. Када су се повукле?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Пита Вас бранилац, када се повукла српска војска и полиција, да ли знате?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Знам и он то боље зна него ја. Ја сам и збуњена, ја сам пуно изгубила у овом рату, најближе и најуже родбине. Ја се потресем, већ када чујем тако неке небулозе и када видим да су продати за паре људи, не знају шта ће да доживе ни њихова деца и унучад и све, какву казну ће да доживе. И он то добро зна, када се повукла полиција, ја тачно не могу да знам датум, али мислим да је био 11., 10., 11., 12. јун, те датуме, у јуну месецу. Не знам баш тачно, али у те датуме. Сада ја не могу да, ја сам писала неке датуме у једном блоку, разумете, све, јер сам видела да се нешто чудно дешава са мном, ја заборављам.

ЧЛАН ВЕЋА-СУДИЈА ТАТЈАНА ВУКОВИЋ: Да ли му је познато, када су ушли Италијани у Ђаковицу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Талијани су ушли у току ноћи.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Да ли је било временске дистанце између онога када су се повукле српске снаге и када су ушле снаге КФОР-а?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не разумем питање.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Питање гласи, да ли је од момента повлачења војске и полиције до уласка припадника КФОР-а, да ли је било неких дана када у Ђаковици није било ни КФОР-а, ни војске, ни полиције?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ја немам појма како је то, они су из Призрена долазили. Можда су се и мимоилазили, ја немам појма.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Добро. Даље идемо. Да ли су Вама Ваша породица читава је била у Вашем стану, Ваша ужа породица?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не, мој брат је био и његова невенчана жена.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Где су Вам била деца?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Деца су била овде у Србији.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Јесу ли били на слободи или у затвору?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Молим?

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Где су били у Србији?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: То је мој проблем где су била моја деца, нису били УЧК-ејци.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Зато знам лично да су били у затвору, зато Вас то и питам.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Вероватно нису били УЧК-ејци. Можда ћу и ја у затвор, угојићу се бар нећу бити овако мршава, угојићу се као овај Ваш. Да ли могу воде да добијем?

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Она је, Ви сте код истражног судије рекли да је овде Антон Лекај, поред осталог, носио сребрну минђушу у десном уву? Јел то тачно што сте рекли? Да ли сте мислили на њега?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесте.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Да ли познајете Ви Зифу, званог, овога Арбена Шкупија, званог Зифа, да ли познајете га лично, јесте га виђали?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Врло добро и његовог оца и њега добро знам и Ви га добро знате, боље него ја.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Да ли је носио тај, мислим, да нисте Ви помешали?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немојте такво питање, помешали.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Ја знам лично људе доле, а знам сигурно да овај није носио никада минђушу, мој брањеник, а знам сигурно да је носио неки други, па зато питам њу, да ли Ви знате овога, овога Арбена Шкупија и да ли је тај Арбен Шкупи носио минђушу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Немојте да мешате, молим Вас, нисам ја, ако сам нервозна и узнемирена, нисам будала, нити сам глупа.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Добро, у реду.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Какве везе има минђуша са Зифом. Зифа је иза суда живео, Зифу знам, опљачкао је Мићи кола, ја сам изашла испред њега, узела сам му возачку и личну карту Радмилину. Рекла сам, ајде, уби ме, кукавице једна, па шта ако ме убије, дај овамо возачку, што си узео жени кола, да ли ти је дужна нешто. Знате Ви да Зифа није носио минђушу, добро, али плаћени сте добро, вероватно, па шта да радим.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: То Ваш проблем није.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците, опишите тог Зифу, како је он изгледао?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Он је крупнији.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Које висине је Зифа?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Нисам га мерила.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Овога си мерила, знаш за њега кажеш да је мали.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Па, и Вас мерим сада.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немојте тако директно да се обраћате сведоку. Да ли можете мало, кажете, крупнији је био. Какав је био, црн, плав, како је изгледао Зифа?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Мањи и крупнији је био, са растом мањи, није висок био, онако средњег раста.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Коса, каква је?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ја сада не знам ни моја коса каква је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Мислим, тамна, светла?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Више на тамније је ишло, више на тамније.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је имао неки карактеристичан знак, нешто на лицу по чему би био препознатљив?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не могу да се сетим. Али, да га видим, познала бих га.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Обзиром да је она причала и по основу, овде сведочила и по основу неких прича што се десило у граду, да ли је она чула неке приче у вези са његовом свекрвом, ко је начинио неко зло и тако?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Како?

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Вашој, Вашој.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Питање браниоца гласи, да ли сте чули везано за Вашу свекрву, ко је њу то киднаповео, од кога је она страдала?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да Вам кажем, једног дана ћемо доћи и до те истине, јер ови који су живели, од мог девера кућу, они су били ту. Значи, она је отишла да тражи помоћ од њих. Они су нешто видели. Касније, сутрадан, они нису остали ту, него су побегли, па су се уселили у стан Босе Радовановић у центру.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте Ви сазнали нешто или чули, ко је то Вашу свекрву одвео, ко је њу киднаповео, шта јој се десило?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Знате како, шта могу да чујем, не знам, нисам видела ко је киднаповео, нисам видела, а знам да су јој, рекли су ми, прст су јој исекли, да би јој прстен извадили са руке, каже, да знате, да би је лакше препознали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је њено тело пронађено?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Њено тело је било бачено, Церим, једно село, одмах ту преко реке и поред пута је била бачена, њено тело. И овај Арбен, не Арбен, него овај Пинћо, он је ишао са «Реноом» тамо да обилази, да види ко ће да дође, јер ја сам покушала да са ћебетом њу повучем, да је затрпам у двориште, да знам где је, разумете. Међутим, он је стално обилазио горе. То је био као мамац да види ко ће да дође од Срба, разумете, тако да, ја када сам покушала да је узмем, он се појавио колима. Он мене није видео. Ја сам легла у траву па сам пузала док нисам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немојте се удаљавати од микрофона.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Низ брдо, док није било, ни дан-данас нисам могла да оперем фармерке од зелене боје и више нисам покушавала. Кажем, шта имам од тога да ли ћу да је узмем, да ли нећу, убиће мене, оставиће ме ту и здраво.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте на крају сазнали, ко је њу киднаповео?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Нисам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је тело пронађено касније?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Није?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Али, ја се распитујем и мени су рекли да је КФОР покупио сва тела која су пронађена, значи, на том путу, где је моја свекрва, па са друге стране, пут према Приштини, били су исто три Србина убивена. Како сам ја чула, јер ја контактирам и зовем и распитујем се, нормално и знам коме ћу да верујем, а коме нећу. Рекли су ми да је КФОР све покупио те по улици убивене и да их је повео у болницу. Онда из болнице су сахрањивани. Значи, да постоји ту могућност да су све сазнали, да неће нико да ради, хоће људи за паре да раде, неће хумано.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли има још питања?

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Госпођо судија, ја сам ову жену лично знао и знам ову породицу оштећених и брата и сина ове жене. Мени је изузетно жао те жене и стварно ево користим прилику да изражавам саучешће и њима и свима, а да Вам кажем, најискреније, ова госпођа је причала о неким причама које су се одвијале у граду, ко је и шта је урадио. Будите уверени, мислим, ја као човек, ово није сведочење моје, него ово је неко овако објашњење, обзиром да знам прилике доле у Ђаковици. Ту се сасвим друга прича одвијала о његовом нестанку. Она је причала да нека жена живи из Тропоје ту и да је био неки човек из Тропоје ту у тој кући. Ја сам се интересовао као човек, на молбу породице оштећених да нешто помажем, у смислу да они сазнају шта је било око те јадне жене, која је, можда месец дана пре тога оперисана од срца да би продужила себи живот, а онда је дошло до такве прилике доле, нажалост, да се десило, ево, шта се десило. Тако да ја нећу, овде не наступам нешто да браним Антон Лекаја, али знам сигурно да његово име око ње није се помињало.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Сведок је то и рекла у свом исказу. Једног момента је рекла да, везано за свекрву, да оптужени нема везе са тим.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ја не знам да ли је он убио, али долазио је, ја сам лепо рекла, ја сам врло јасна.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Није имао прилике да је убије, јер ја сам јурила, звала комшије.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Уведите оптуженог у судницу.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Да ли може на албанском да говори?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Може, свакако.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Да ли може сведок да нам каже, у месецу јулу је, наводно ме видела. Може ли да каже, који је то датум био у јулу месецу, оквирно, приближно?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Било је пуно датума, био, то је јуни до 04. јула, даље није био, јер не знам ни шта је било даље, мој свекар ме покупио, значи, јуни и до 04. јула. Који су датуми, зар је то толико важно, који су датуми. Да је долазио, јесте, после 04. ја више нисам ни ишла тамо и не знам.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Дакле, сведок сведочи да датуми нису битни, нису занимљиви. Да ли може да нам каже сведок, да ли сам имао косу ове дужине или дужу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Променио је мало фризуру, чешљао је одавде са стране, сада видим нешто променио је, мало је померио ову овицу, на главу, да га не познам. Ја лепо кажем, од 11. од када је отишла полиција и војска, то значи јуна, од јуна, два-три дана, четири је било мирно, није долазио нико код моје свекрве. После, нон-стоп су долазили и до 04. Ја датуме не знам, јер не могу да памтим, не знам ни шта сам синоћ јела, али знам да јесам јела нешто.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Питање је било, да ли је коса била дужа него сада, или је била краћа од ове?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Њега интересује да му кажем коса каква му је била, јел да? Хоћеш шиптарски да ти одговорим?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Одговорите му на српском.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Много му је лепша сада фризура, него што му је била, окупан, очишћен, шта да ти кажем.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Наводно сте рекли да сте видели КФОР.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Разумем ја.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Можете ли нам рећи.

СУДСКИ ТУМАЧ ДРАГАН ЛАБОВИЋ: Због суда преводим.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Где су били стационирани, где су снаге КФОР-а биле стациониране?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Биле су у центру, где је била некада стара касарна. У центру Ђаковице је била некада касарна, то је склоњено, значи около је земља подигнута, овако, разумете, где је била ограда и сада ту, у том месту су били, али где су друго били, немам појма.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Ви сте дали неки исказ код истражног судије. Ја немам тај записник код себе, али питање је, да ли можете да потврдите, обзиром да сте поменули да сам имао минђушу у уву, дакле, да ли сам ја имао или не, у ком уву, и да ли сам уопште носио минђушу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Врло добро те познајем. Минђуша ништа не значи, мене не значи ако пустим овако косу, јер сам ја иста, немој да лупаш, молим те.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) То не интересује мене, него занима судеће веће.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Могу да Вам ја кажем нешто?

СУДСКИ ТУМАЧ ДРАГАН ЛАБОВИЋ: Према судији се окрените.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Могу ли да Вам кажем ја нешто?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ако интересује овај суд толико да зна истину, ја мислим да у овом тренутку не може да зна другу истину са другима, сем са њим, јер је неприступачно они који су убијали, свашта радили, шетају се слободно по Косову и долазе овде у Београд и нико им ништа не уради, јер су људи плаћени и за паре свашта раде, нема правде, нема ничега, осећам да, да, немам потребе да причам уопште.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Има ли још питања? Оптужени није завршио.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Да ли су Вам у сродству браћа Богић?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Бугић? То су моји синови, ако те интересује да знаш, а у овој причи све то није важно. Ти знаш зашто си овде доведен. Шта, да ми не претиш, да ћеш да их убијеш, случајно?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само преведите ово.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Пита ме за име.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, тумач нека преведе.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Ја сам само рекао да питам о сродству са тим, породицом Богић, а нисам имао намеру било шта према њима да предузмам, само сам питао.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Нека покуша и може да покуша, ништа необично.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) То није мој посао, ја то не радим, немам намеру да то урадим.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Није био ни његов посао да убија и да долази и да пљачка и све је радио, немојте сада, баш губим живце и нерве и све. Ја молим овај суд да ме више не малтретира.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само мало, да чујемо, не знамо шта је питао, јер је питање на албанском, да чујемо превод.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Да ли сведок има неке доказе, неке конкретне чињенице и да ли ме је лично видела да сам ја починио неко убиство, да сам некога лишио живота или нешто слично, али да она то директно зна?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да није тужно, било би смешно. Да су они мене ухватили, ја не бих била овде данас да причам. Да сам живи сведок и овај Шћекић је био жив, али једва се извукао, сада не знам ни какво му је здравствено стање. Ви позовите њега, па ће Вам он много боље објаснити шта се дешавало и у «Старту» и на пуно места.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Има ли још питања?

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Немам.

АДВ. ТЕКИ ВОКСНИ: Ако дозволите, она је рекла да Италијани су се сместили у овој старој касарни, вероватно мисли на ону у центру града. Јел Вам познато да су се они сместили још у хотелу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не знам, нису ме интересовали, немам појма, не знам, знам да су ту у касарни.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немојте само оптуженог удаљавати, јер треба да обавимо и радњу суочења.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се извршио суочење између оптуженог и сведока, на околност да ли је оптуженом надимак Пинћо, да ли га је сведок виђала у Ђаковици током јуна и јула месеца 1999. године, односно да ли је долазио у кућу њене свекрве, на начин како то описује сведок у том периоду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли ме разумете? Сада треба да се суочите са оптуженим, Ви њега да гледате у лице, с обзиром да он тврди да он није Пинћо, да он није тај човек, да он није био тада у Ђаковици, да није чинио то што.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Мора да се брани некако.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Окрените се према њему, па му реците то у лице и он нека се окрене према Вама.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јеси ти мене, да ли познајеш ти мене из Ђаковице? Не, а? Ниси долазио са «Реноом 4» тамо, преко пута.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: Па, није било интересантно ја тебе да познајем, ниси баш, па ти кажи датум, кажи конкретно, не овако само дођеш као медуза овде.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Какав датум? Ја ти лепо кажем, када се повукла војска, два-три дана, није нико долазио, ни полиција, после скоро сваки дан, о чему причаш, бре човече, датум, који датум хоћеш да ти кажем? Казаће ти они које си убијао испред њих, ти и Зифа и пуно вас.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: И то можеш, како си дошла, али немаш шта да кажеш.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Немам шта да кажем?

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: Ниси видео.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Гадиш ми се када те видим како гледаш право у очи и лажеш, бре.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли је узимао техничку робу?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тужиоче, ово по ко зна који пут Ви се убацујете у суочење. Пустите сада док траје суочење.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: Могу ја?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Суочење траје још увек. Ви реците њој.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: (преко судског тумача) Све што сте до сада говорили, је лаж, а оно што је истина је то да сам ја Антон Лекај. Све друге ствари су нетачне.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Поштени Антон Лекај, који, ниси ником ништа урадио?

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: То ћемо да му дајемо судском већу да ли сам ја поштен.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Судско веће ради свој посао.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: А они ће да одлуче о мом случају и моју судбину, да ли сам ја поштен или.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јадна је твоја судбина, не знам да ли спаваш мирно, када легнеш увече.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: Много мирно спавам.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Мирно, а?

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: Да.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Не дао ми Бог да спавам као ти, ако имаш душу.

ОПТ. АНТОН ЛЕКАЈ: Нека тако буде, како ти кажеш, нека тако буде. Ја сам моју рекао, госпођо судија, могу да се вратим?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Можете да се вратите.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Шта је било са техничком робом?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Чули смо исказ сведока, да ли сте Ви тужили за ту техничку робу?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Нисам тужио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Онда не морамо о томе онда да се изјашњавамо. Реците ми у вези Ваших навода, рекли сте у истрази да сте, цитирам Ваш исказ из истраге: «Иначе, када сам се распитивала за њега», односи се на оптуженог, «ја сам од једне католкиње Шиптарке, добила савет да се оканим њега, јер је он из неке, јер је он и неке Цигане из сватовске колоне малтретирао и једну жену, међу тим сватовима силовао у «Паштрику»?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесте, рекла сам, али ја то нисам видела, ја сада.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, то сте чули за то неко силовање?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да, она ми је рекла да бежим што пре, јер ће и мене да убију, ја кажем, зашто, шта сам ја коме урадила, каже, немој да ме испитујеш много, каже, ти знаш твог брата ко је узео, свекрву ти малтретирао, ово-оно, зато ће да те убију, не због нечега. Па је један из села Жабељ, тамо код.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, ова католкиња, кажете, Шиптарка Вам је рекла, шта Вам је рекла везано за ти силовање? Кога је он то силовао?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Није ми она рекла да католкиња, други ми је рекао за то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта су Вам рекли?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Знате шта, не бих ја да им стварам проблем. Они имају и тако проблем, разумете, не смеју.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Разумете, ја Вас не питам за њихово име и презиме, али реците ми, шта сте то чули за то силовање?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да је код «Емин Дураку», памучни комбинат напао колону Цигана, ваљда, свадбе, не знам шта је било, и да је некога извукао, да је убијао, да је узео, не знам, уопште ми то није остало у глави, јер оно чега не желим, ја и овог свега не желим да се сећам, али не могу да избришем из главе. Јер, не могу да схватим да међу свим животињама, да је човек највећа животиња. Не могу то да схватим.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Кажете, код фабрике «Емин Дураку» да је ту, да су ту заустављени, а везано за ово силовање, поменули сте истражном судији да сте чули неко силовање да је било?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: То су у «Паштрику» извели неку, па су је силовали и онда је нису ни враћали више, јер ја сам се дружила, ја Вам кажем, мени је отац Албанац, ја имам рођаке доле у Ђаковицу, они се мени уопште не јављају, да ли не смеју или, немам појма и сада ја имам људе које.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли чули, кога су то силовали?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Неку Циганку. Повели су из «Паштрика» неку Циганку, а онда као да га неко после тога тукао и рекао му, не смеш више жене да дираш, ово-оно, знаш. Да ли то значи да ја смем да останем овде, каже, јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ко да га је тукао?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Бесим Бистражини као, али кажу да је он убивен, јер ја се стално распитујем због овога што је мог брата узео, ове моје комшије, волим да знам где се налази.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Кажете, Бесим Бистражини га тукао, везано за то. Реците ми, да ли је он њима био неки командант, Бесим Бистражини, ко је ту био главни?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Неко претпостављен, да ли командант или ко је. Командант је био Рамуш Харадинај и овај Хоџа Хекуран, они су командовали ту у Ђаковици.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли је Рамуш Харадинај долазио у Ђаковицу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У том периоду, да ли сте га виђали да је долазио у Ђаковицу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Нисам га у том периоду виђала, зато што док је била војска и полиција, можда је било у нашем новом блоку УЧК-ејаца да су негде по кућама се крили и тако, иначе, јавно нису се шетали нигде, нисам их ни видела, а после ја сам најпречим путем ишла до моје свекрве, од једног краја до другог.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Кажете, док је била војска и полиција, а након одласка војске и полиције, да ли сте виђали Рамуша Харадинаја у Ђаковици?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Нисам ја излазила толико. Ја и ако сам изашла, ја сам на брзину ишла до свекрве и враћала се брзо кући, разумете. Када не смеш да идеш у град, знаш шта те чека. Да ли Ви гледате нешто? Гледате само да се извучете.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте евентуално чули да је он долазио тада у Ђаковицу?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесте, јесте, јесте. Мени је рекла једна комшинка, она је долазила код ових Петровића и рекла: немој да се плашите, ја ћу да вас браним, ово-оно, па је из суседног улаза и она је после неколико дана рекла, каже, куку Росо, реци Радмили и Мићи да се сналазе, мени је Рамуш долазио кући и рекао ми: шта ти хоћеш са Србима, шта их ти браниш, нећу да те видим више тамо и тако. Ја их видела нисам, али она је тако рекла. Сада, да ли је то она измислила или је тако било, немам појма. Јесте Рамуш долазио у Ђаковицу, јер он је ту близу село једно, из

Ђаковице, Глођане, то није далеко село, долазио је, вероватно да јесте. Не вероватно, него сигурно. А овај Хекуран Хола, он је из Ђаковице.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, та Католичка улица, где се она налази тачно? Да ли она пролази поред Католичке цркве или?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли преко пута те Католичке цркве?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Касарна, бомбардована је то касарна, не постоји више. Била сам ја у Ђаковици, видела сам, задушнице сада када су биле, гађали нас камењем, пуштали нам музику, у гробницу сам ушла, нема ни једне кошчице, све су извадили из гроба.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У вези тог тела Вашег брата, да ли је његово тело пронађено?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Мој брат није ни пронађен, ни моја свекрва, него мој покојни муж, мој покојни свекар, мога мужа деда, његове две близнакиње, сестре, двоје деце, мало, тек рођено, нема ништа. Ја сам сликала гробницу и сликала сам колико, од толико људи, колико кошчица. Ја сам покупила, хтела сам да узмем то. Кажем, бацићу их негде на пут, да се не играју они са њиме. Онда ме молила једна жена, што је била са мном, немој, почела да плаче, немој Росо, пусти, нека остану ту. Кажем, како да остану, када нема ништа, видиш да су све узели. Не знам шта ће им то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли је Вама познато да су припадници УЧК прогањали и Србе и Роме, да су их, након одласка војске и полиције, да је ту био неки прогон, да су их терали да се исељавају?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Јесу, јесу, знате, јесу, како да нису. КФОР је направио као нешто, да ли шаторе, да ли нешто, нисам ишла да видим, али чула сам од једне Циганке, познајем је, каже, направили су шаторе или нешто у Брековац. То је касарна, па се пређе један мост, па тамо у једно село, баш одакле је и овај Вукашин што су му урезали у леђима, то УЧК. Ту су обезбеђивали ови КФОР-овци ове Цигане. Иначе, су узимали и Цигане, тако, убијали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Који је разлог био да Цигане убијају?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Који је разлог, какво питање Ви мени постављате, који је разлог да убију свекрву моју, од седамдесет година, која је била са комшијама и чувала им куће, када су побегли у Албанију и краву и теле је вратила, била је крава, не знам како да Вам кажем, није имала теле, она јој је чувала. Када се вратила из Албаније, предала јој краву, кокошке са пилићима, и шта, какав разлог је њу да убију, објасните Ви мени и ја се питам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је то било нешто масовно, да су Роме прогањали?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Па, јесте, јесте, јесте, они су исто као и ми, прогањани. У Ђаковици немате ни једног Србина, уствари, има, али Српкиње које су удате за Албанца.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када сте Ви задњи пут били у Ђаковици?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Сада сам била када су биле задушнице.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Сада ове године?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Ове године, а од 1999. године нисам била.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И каква је сада, да ли има Рома тамо?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Има, видела сам их баш, возе оне картоне по Ђаковици, бициклима оним, тако. По граду сам их видела, иначе нисам, ми смо били на гробље, у цркву. Тамо није црква, него то је срањено, нема ни трунке где је била црква у Српској улици, то је стара црква. Срушена је, сада су оградили ваљда ови

само жицу. Нису ставили ни камен ту, све је равно, као да ништа није било. Ја сам се баш зачудила, кажем, како су очистили то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У односу на некада, пошто сте живели у Ђаковици, с обзиром на број становника или оно што се виђали по улици, Србе, Роме, да ли сада тих људи нема више, не живе ту, или живе и даље?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Да Вам кажем, у старту су грешке прављене, мада ја нисам ту да судим никоме, али да испаштам нечије грехе и нечије грешке, испаштам. Дошли су из Албаније људи без докумената, па су извадили да су из Ђаковице. У кућу моје свекрве из Тропоје жена је живела, са двоје деце, муж је убивен, тако да ја сам ушла у Ђаковицу. Није мали баш град Ђаковица, од гробља до Српске улице можда нисам, а ту сам расла и радила и удала се ту, све. Можда нисам ни четворо људи видела познатих. Значи, толико је, да ли су то са села дошли или су из Албаније, ја немам појма, али Ђаковица више ми не личи на ону Ђаковицу која је била. Двоје-троје људи сам видела познатих.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ко сада живи у том Вашем стану?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: У мом стану? Не знам, нити ме интересује, право да Вам кажем, нити ми је пало на памет да размишљам о томе, ко живи у мом стану. Ја сам била другим стварима оптерећена. Не могу себи да опростим што сам узела брата из маминог стана, можда му се ништа не би десило тамо, него сам га довела у мој стан, као да га сачувам и ту су ми га узели, тако да стан ме не интересује. Мене интересује само једна ствар, мог брата да пронађем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте некада сазнали како Вам је брат страдао?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Причали су ми, ја знам ко је мог брата узео, име и презиме и Ђаковчанин је, повели су га у «Паштрик», повредили су му уво, па их другог улаза.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ко је то Вашег брата?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Брата мог рођеног.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ко је то, кажете, узео брата?

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Фатом Деља Ука. То је цело његово име и презиме и знам га, ја сам овако са њим причала. Он ме пита, јел ти ово брат, ја кажем, јесте, имаш неки проблем? Био је још један Пећанац са њим, ја питам комшије, ко је овај, каже, Пећанац је. Он уопште никога није малтретирао. Он је само гледао, нити је питао, нити ништа, баш, мислим онако понашао се, није као зверка, као животиња.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Да ли има можда још неких питања? Ако нема, да завршимо са сведоком.

То је све што сведок има да изјави.

Питања више нема.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Можете да идете.

СВЕДОК РОСАНДА КАБАШ: Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Направићемо једну паузу, десет-петнаест минута, па ћемо наставити.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се у наставку доказног поступка читају писмена из предмета.

ЧИТАЊЕ ПИСМЕНА

Чита се:

Војно-технички споразум о Косову од 09.06.1999. године.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Текст Споразума:

Преносимо комплетан текст Споразума о повлачењу југословенских снага безбедности са Косова и уласка међународних снага предвођених НАТО-ом, названих КФОР. Споразум су у среду, 09.06.1999. године, увече потписали војни представници власти у Београду и представници НАТО. Следи превод текста документа.

ВОЈНОТЕХНИЧКИ СПОРАЗУМ О КОСОВУ

Члан I.

Опште обавезе

1. Стране споразума потврђују документ који је председник Ахтисари представио председнику Милошевићу и који су 03. јуна одобрили Српски парламент и Савезна влада СРЈ, укључујући размештај међународног цивилног и војног присуства на Косову, под надзором Уједињених нација. Стране даље примећују да је Савет безбедности Уједињених нација спреман да усвоји Резолуцију која је представљена о том присуству.

2. Државне власти СРЈ и Републике Србије схватају и слажу се да ће међународне снаге за безбедност, КФОР бити размештене после усвајања Резолуције Савета безбедности Уједињених нација, поменутој у параграфу 1 и да ће на Косову да оперишу без ометања и са овлашћењем да предузму све нужне активности за остваривање и одржавање безбедног окружења за све грађане Косова и да своју мисију обављају на друге начине. Даље прихватају да испуне све обавезе из Споразума и да олакшају размештање и операције тих снага.

3. У Споразуму следећи изрази значиће оно што описују испод:

- а)»Стране» су потписници споразума
- б)»Власти» су одговарајући одговорни појединци, институције или организације страна
- ц)»Снаге СРЈ» означава сво људство и организације СРЈ и Републике Србије, које могу војно да делују. То укључује редовне армијске и морнаричке снаге, наоружане групе грађана, удружене паравојне групе, ваздухопловне снаге, територијалну одбрану, пограничну полицију, обавештајне службе, јединице полиције – локалне, специјалне, против демонстрација и антитерористичке и било коју групу или појединце који као такве, наведе командант КФОР-а
- д)Зона ваздушне безбедности дефинисана је као зона од 25 километара од покрајинске границе Косова према унутрашњости СРЈ. Она се односи на ваздушни простор изнад те зоне од 25 километара
- е)зона копнене безбедности дефинисана је као зона од 5 километара од покрајинске границе Косова према унутрашњости СРЈ. Она се односи на терен унутар те зоне од 5 километара
- ф)дан ступања на снагу дефинисан је као дан потписивања Споразума.

(Скраћеница КФОР у тексту се наводи у загради иза међународне снаге за безбедност) – у преводу само скраћеница.

4. Циљеви тих обавеза наведени су испод:

а)да се обезбеди трајан прекид непријатељстава, било какве снаге СРЈ, без претходног изричитог одобрења команданта КФОР-а, неће ни под којим околностима ући, поново ући, нити остати на територији Косова. Зона ваздушне безбедности и зона копнене безбедности, описаних у параграфу 3, члана 1, локалној полицији биће дозвољено да остане у зони копнене безбедности.

Параграф изнад не прејудицира договорени повратак особља СРЈ и Србије, које ће бити предмет накнадног, одвојеног споразума из параграфа 6, документа поменутог у параграфу 1 овог члана.

б)да се обезбеде подршка и овлашћење КФОР-у, а посебно да се КФОР овласти да предузме неопходне активности укључујући примену нужне силе, да обезбеди испуњавање обавеза из Споразума и заштиту КФОР-а и да допринесе безбедности окружења међународном цивилном присуству за примену и другим организацијама, институцијама и невладиним организацијама. Детаљи овога су у Анексу Б.

Члан II

Прекид непријатељстава

1.Одмах по дану ступања на снагу, снаге СРЈ уздржаће се од свих непријатељских аката, провокације свих врста против било којег лица на Косову и наредиће оружаним снагама да прекину све такве активности. Неће подстицати ни организовати или подржавати непријатељске или акте провокације.

2. Постепено повлачење снага СРЈ (копно): СРЈ прихвата постепено повлачење свих снага СРЈ са Косова, на локације у Србији изван Косова. Снаге СРЈ ће да обележе и рашчисте минска поља, замке и препреке. Како се буду повлачиле снаге СРЈ, рашчистиће све линије комуникација, уклањање мина, експлозивних замки и постављених средстава за уништавање. Обележиће све границе свих минских поља, улазак и размештај КФОР-а на Косову, биће синхронизован. Постепено повлачење снага СРЈ биће према редоследу наведеном испод:

а) до дана ступања на снагу плус један дан, снаге СРЈ лоциране у зони 3, напустиће договореним путевима ту зону, да демонстрирају испуњавање обавеза (мапа у Анексу А Споразума). Када буде верификовано да снаге СРЈ испуњавају обавезе из овог одељка, из параграфа 1 овога члана, НАТО ће да суспендује ваздушне нападе. Суспензија биће настављена под условом потпуног испуњавања обавеза из Споразума и под условом да Савет безбедности Уједињених нација усвоји Резолуцију о размештају КФОР-а довољно брзо, да празнина може да буде избегнута;

б) до дана ступања на снагу Споразума, плус шест дана, све снаге СРЈ на Косову напустиће зону 1. И утврђивање тимова за везу са командантом КФОР-а у Приштини;

ц) до дана ступања на снагу Споразума плус девет дана, све снаге СРЈ на Косову напустиће зону 2;

д) до дана ступања на снагу Споразума плус једанаест дана, све снаге СРЈ на Косову напустиће зону 3;

е) до дана ступања на снагу Споразума плус једанаест дана, све снаге СРЈ на Косову комплетираће повлачење са Косова на локацији ван Косова и не у пет километара зоне копнене безбедности. На крају периода (до дана ступања на снагу Споразума плус једанаест дана) високи команданти снага СРЈ писмено ће да потврде да су снаге СРЈ комплетирале постепено повлачење. Командант КФОР-а може на конкретан захтев да одобри изузеће из постепеног повлачења. Кампања бомбардовања биће укинута (до тада суспендована) по комплетираном повлачењу снага СРЈ према члану II. КФОР задржава овлашћење да ако буде неопходно, силом обезбеди испуњење обавеза из Споразума;

ф) Власти СРЈ и Србије потпуно ће да сарађују са КФОР-ом у верификацији повлачења снага са Косова и иза зона ваздушне безбедности и зоне копнене безбедности;

г) оружане снаге у повлачењу према Анексу А, односно у договореним областима или на договореним путевима, неће бити мета ваздушних напада;

х) до доласка цивилне мисије Уједињених нација, КФОР ће да обезбеди адекватну контролу над границама СРЈ на Косову према Албанији и Македонији.

3. Постепено повлачење ваздухопловних и противавионских снага СРЈ:

а) до дана ступања на снагу Споразума плус један дана, ни једна летилица СРЈ са фиксираним крилима или ротором, неће летети над Косовом или зоном ваздушне безбедности, без одобрења команданта КФОР-а. Сви системи противваздушне одбране, радари, ракетни системи, земља-ваздух и летилице уздржаваће се од радарског праћења и сваког осветљавања летилице КФОР-а над Косовом или над зоном ваздушне безбедности;

б) до дана ступања на снагу Споразума плус три дана, све летилице, радари, ракетни системи, земља-ваздух (укључујући људством преносиве и противавионска артиљерија) повући ће се на друге локације у Србији изван 25 километара зоне ваздушне безбедности;

ц) командант КФОР-а контролисаће и координисаће употребу ваздушног простора над Косовом, зону ваздушне безбедности од дана ступања на снагу Споразума, кршење било које од горњих одредби, укључујући правила и процедуре команданта КФОР-а у управи над ваздушним простором изнад Косова, као и неовлашћене летове или активирање интегрисане противваздушне одбране СРЈ унутар зоне ваздушне безбедности. Биће мета војне акције КФОР-а, укључујући употребу нужне силе. Командант КФОР-а може да пренесе контролу нормалних цивилних ваздухопловних активности одговарајућим институцијама СРЈ, да избегне конфликте са ваздухопловним саобраћајем КФОР-а и обезбеди сигуран систем ваздушног саобраћаја, без застоја. Замишљено је да контрола над цивилним ваздухопловним саобраћајем буде враћена цивилним властима, чим то буде изводљиво.

Члан III

Примедбе

1. Овај Споразум и писана наређења која захтевају испуњавање обавеза, биће прослеђени свим снагама СРЈ.

2. До дана ступања на снагу Споразума плус два дана, власти СРЈ и Србије обезбедиће следеће конкретне податке о статусу свих снага СРЈ:

а) детаљне податке, положај и описе свих мина, неексплодираних пројектила, експлозивних направа, средстава за уништавање, препрека, замки, физичких и војних претњи, безбедном кретању свог особља на Косову, које су поставиле снаге СРЈ;

б) сваку даљу информацију војног и аспекта безбедности о снагама СРЈ на територији Косова или зоне ваздушне безбедности и зоне копнене безбедности коју затражи командант КФОР-а.

Члан IV

Формирање заједничке комисије за примену

1. Заједничка комисија за примену (ЈИС) ће бити формирана са размештајем КФОР-а на Косову према директивама команданта КФОР-а.

Члан V

Овлашћење коначног тумачења

1. Овлашћење коначног тумачења овог Споразума и аспекта безбедности мировног споразума, имаће командант КФОР-а. Његове одлуке обавезујуће су свим странама и лицима.

Члан VI

Ступање на снагу

1. Овај Споразум ступа на снагу потписивањем.

АНЕКСИ:

А. Постепено повлачење снага СРЈ са Косова

Б. Операције КФОР-а

1. У складу са општим обавезама и Војно-техничким споразумом власти СРЈ и Републике Србије схватају и прихватају размештај операција без ометања КФОР-а на Косову, са овлашћењем да предузму све неопходне активности да установе и одрже окружење безбедно за све грађане Косова.

2. Командант КФОР-а имаће овлашћење без ометања или одобравања, да учини све што оцени нужним и исправним, укључујући употребу војне силе, да заштити КФОР, међународно цивилно присуство и да примени све обавезе из Војно-техничког споразума и мировног споразума, што га подржава.

3. Ни КФОР, нити било ко из особља КФОР-а, неће бити одговоран за штету нанету јавној или приватној својини нанетих током извршавања обавеза, повезаних са применом овог Споразума. Стране ће, чим буду могуће, договорити споразум о статусу снага.

4.КФОР ће имати право да:

а)да прати и обезбеђује испуњавање обавеза из овог Споразума и да тренутно реагује и обнови испуњавање употребом војне силе, ако буде неопходно. То укључује нужне акције за:

(1)спровођење повлачења снага СРЈ

(2)обезбеђивање испуњавања обавеза по повратку одабраног особља СРЈ на Косову

(3)пружање помоћи другим међународним ентитетима умешаним у примену или са овлашћењем Савета безбедности Уједињених нација.

б)да утврди везу са локалним властима на Косову и цивилним и војним властима СРЈ и Србије.

ц)да посматрају, прате и проверавају било које и све инсталације и активности на Косову за које командант КФОР-а верује да поседују војне или полицијске способности или да могу бити повезане са војним или полицијским способностима или да су на друге начине битне испуњавању обавеза из овог Споразума.

5.Не опирући се ни једној одредби овог Споразума, стране схватају и прихватају да командант КФОР-а има право и да је овлашћен да нареди уклањање, повлачење или премештање конкретних снага и оружја и да нареди прекид било којих активности када год процени да су оне потенцијална претња КФОР-у, његовој мисији или другој страни. Снаге које се не повинују наређењу да се преместе, повуку или да прекину претеће или потенцијалне претеће активности, биће мета војне акције КФОР-а, укључујући примену силе, ако то буде неопходно, да се обезбеди испуњење обавеза.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Завршен текст Војнотехничког споразума.

Чита се:

Превод Резолуције 1244 Савета безбедности Уједињених нација од 10.06.1999. године.

А.Осврће се на резолуције 1160 од 31. марта 1998. године, 1199 од 23. септембра 1998. године, 1203 од октобра 1998. године и 1239 од 14. маја 1999. године.

Б.Жали због тога, што захтеви из ових резолуција нису у потпуности испуњени.

Ц.Одлучан је да се реши озбиљна хуманитарна ситуација на Косову и да се обезбеди безбедан и слободан повратак свих избеглих и расељених лица њиховим кућама.

Д.Осуђује се чиновне насиља против становништва Косова, као и терористичке нападе било које стране.

Е.Осврће се на изјаву Генералног секретара Уједињених нација од 09. априла 1999. године, у којој се изражава забринутост због хуманитарне трагедије на Косову.

Ф.Потврђује право свих избеглица и расељених лица да се безбедно врате кућама.

Г.Потврђује надлежност и мандат Међународног суда за ратне злочине у бившој Југославији.

Х.Поздравља опште принципе политичког решења косовске кризе, усвојене 06. маја 1999. године, (Анекс I ове Резолуције) и такође поздравља прихватање од стране СР Југославије принципа постављених у тачкама 1. до 9. у документу представљеном у Београду 02. јуна и прихватање СР Југославије овог документа.

И.Потврђује да ће све земље, чланове поштовати суверенитет и територијални интегритет Савезне Републике Југославије и осталих земаља у региону као што је наведено у завршном документу из Хелсинкија ич документу С/1999/649, Анекс 2.

Ј.Потврђује озив из претходних резолуција за свеобухватном аутономијом и самоуправом за Косово.

К.Констатује да ситуација у региону и даље представља претњу међународном миру и безбедности.

Л.Одлучан је да осигура безбедност и сигурност међународног особља и спровођење задатака који проистичу из ове Резолуције, као и акције у овом смеру, које потпадају под Поглавље 7 Повеље Уједињених нација.

1.Одлучан је да ће политичко решење за косовску кризу бити базирано на општим принципима Анекса I и како је даље образложено у принципима и другим елементима Анекса 2.

2.Поздравља прихватање принципа од стране Савезне Републике Југославије, као и других елемената из Параграфа 1 и захтева пуну сарадњу Савезне Републике Југославије у њиховој брзој примени.

3.Посебно захтева од Савезне Републике Југославије да одмах прекине са насиљем и репресијом на Косову и почне и заврши повлачење у фазама војске, полиције и паравојних формација са Косова у кратком временском року, које се може потврдити, а са чиме ће бити синхронизовано распоређивање међународних безбедоносних снага на Косову.

4.Потврђује да ће после повлачења договореном броју југословенског и српског, војног и полицијског особља бити дозвољено да се врати на Косово, ради обављања дужности у складу са Анексом 2.

5. Одлучује о распоређивању на Косову, под окриљем Уједињених нација цивилног и безбедносног присуства са потребном опремом и особљем, и поздравља сагласност СРЈ са оваквим присуством.

6. Тражи од генералног секретара да у договору са Саветом безбедности, постави Специјалног изасланика који ће контролисати примену договора о цивилном присуству, и даље тражи од генералног секретара да Специјалном изасланику да инструкције за блиску сарадњу са међународним безбедносним присуством, да би се обезбедило да оба присуства раде у правцу истог циља и међусобно се подржавају.

7. Овлашћује земље чланице и релевантне међународне организације да формирају међународно безбедносно присуство које ће бити распоређене на Косову, као што је предвиђено тачком 4. Анекса 2, са свим средствима неопходним за спровођење задатака у складу са параграфом 9, наведеним доле.

8. Потврђује потребу за раним развојем ефикасним међународним цивилним и војним присуством на Косову и захтева да стране пруже пуну сарадњу у њиховом распоређивању.

9. Одлучује да ће одговорности међународног безбедносног присуства које ће бити распоређено и које ће деловати на Косову, обухватати:

а) спречавање обнављања непријатељстава, одржавање и где је потребно, наметање прекида ватре, обезбеђивање повлачења и спречавање повратка на Косово савезним и републичких, војних, полицијских и паравојних снага, изузев на начин који је предвиђен у тачки 6. Анекса 2;

б) демилитаризацију Ослободилачке Војске Косова (ОВК) и других група косовских Албанаца, као што је предвиђено у доле наведеном параграфу 15;

ц) успостављање безбедног окружења у којем избеглице и расељена лица могу безбедно да се врате кућама, међународне цивилне структуре могу да раде, у којем може да се успостави прелазна администрација и у којем може да се испоручи хуманитарна помоћ;

д) осигуравање јавне безбедности и реда док међународно цивилно присуство не буде могло да преузме одговорност за овај задатак;

е) надлегање уклањања мина, док међународно цивилно присуство не буде могло да преузме одговорност за овај задатак;

ф) Подржавање када је потребно и блиску координацију са радом међународног цивилног присуства;

г) одговорности за надгледање границе, где је потребно;

х)обезбеђивање заштите и слободе кретања себи самима, међународном цивилном присуству и другим међународним организацијама.

10.Овлашћује генералног секретара да у сарадњи са одговарајућим међународним организацијама, формира међународно цивилно присуство на Косову, да би се обезбедила прелазна администрација за Косово, под којом становници Косова могу да уживају значајну аутономију у оквиру Савезне Републике Југославије. Ова прелазна администрација ће управљати у прелазном периоду, а у исто време, започети и надгледати развој привремених демократских органа самоуправе, како би се обезбедили услови за миран и нормалан живот свих становника Косова.

11.Одлучује да ће главне одговорности цивилног присуства обухватати:

а)промовисање успостављања, после коначног договора, значајне аутономије и самоуправе за Косово, уз пуно поштовање Анекса 2 и договора из Рамбујеа;

б)извршавање основних цивилних административних функција, где и колико год је потребно;

ц)организовање и надгледање развоја привремених институција демократске и аутономне самоуправе, после политичког договора, укључујући одржавање избора;

д)када ове институције буду установљене, преношење својих административних дужности, а у исто време, надгледање и подржавање консолидације косовских привремених локалних институција, као и друге активности усмерене ка развоју мира;

е)помагање политичког процеса који ће одредити будући статус Косова, узимајући у обзир договор из Рамбујеа;

ф)у коначној фази, надгледање преношења власти са косовских привремених институција на институције формиране политичким договором;

г)подржавање обнове најважније инфраструктуре и остале привредне обнове;

х)сарадњу и координацију са међународним хуманитарним организацијама, подржавње пружању хуманитарне помоћи;

и)одржавање јавног реда и мира, укључујући и формирање локалних полицијских снага, кроз распоређивање међународног полицијског особља, које ће служити на Косову;

ј)заштиту и унапређивање људских права;

к)обезбеђивање сигурног и несметаног повратка свих избеглица и расељених лица у њихове домове на Косову.

12. Подвлачи потребу за координираним хуманитарним операцијама, као и за тим, да Савезна Република Југославија дозволи несметан приступ на Косово хуманитарним организацијама и сарађује са овим организацијама, како би се обезбедила брза и ефикасна испорука хуманитарне помоћи.

13. Охрабрује све државе чланице и међународне организације да допринесу привредној и друштвеној реконструкцији, као и безбедном повратку избеглица и расељених лица, и у овом контексту, подвлачи потребу за сазивањем међународне донаторске конференције, посебно за сврхе из параграфа 11, под г, наведеног горе, што је раније могуће.

14. Захтева пуну сарадњу свих страна, укључујући међународно безбедносно присуство, са Међународним судом за ратне злочине на простору бивше Југославије.

15. Захтева да ОВК и друге наоружане групе косовских Албанаца одмах обуставе офанзивне акције и повинују се захтевима за демилитаризацијом, како из изложи командант међународног безбедносног присуства, у договору са специјалним изасланицима генералног секретара.

16. Одлучује да се забране из параграфа 8 Резолуције 1160 из 1998. године, не односе на наоружање и материјал који употребљавају припадници међународног цивилног и безбедносног присуства.

17. Поздравља заједнички рад Европске уније и других међународних организација на развоју свеобухватног приступа економском развоју и стабилизацији региона погођеног косовском кризом, укључујући примену Пакта о стабилносьти у југоисточној Европи и широко међународно учешће у даљем развоју демократије, економског просперитета, стабилности и регионалне сарадње.

18. Захтева да све државе региона, у потпуности сарађују у примени свих аспеката ове Резолуције.

19. Одлучује да се цивилно и безбедносно присуство формира на почетни период од дванаест месеци, а који ће се продужавати, осим ако Савет безбедности не одлучи другачије.

20. Захтева од Генералног секретара да Савету у редовним интервалима, подноси извештаје о примени ове Резолуције, укључујући извештај цивилног и безбедносног присуства, а први у року од 30 дана од доношења ове Резолуције.

21. Редовно ће пратити развој ситуације.

АНЕКС 1.

Петерсбершки принципи, 6. мај 1999. године.

1. Министри иностраних послова земаља Г8 усвојили су следеће опште принципе политичког решења косовске кризе:

-хитен прекид насиља и репресије на Косову који се могу потврдити;

-повлачење војних, полицијских и паравојних снага са Косова;

-распоређивање ефикасних међународних цивилних и безбедносних структура на Косову, под окриљем Уједињених нација, које ће бити у стању да гарантују постизање заједничких циљева;

-успостављање прелазне управе за Косово о којој ће одлучити Савет безбедности Уједињених нација, а која ће обезбедити услове за миран и нормалан живот свих становника Косова;

-безбедан и слободан повратак свих избеглица и расељених лица и несметан приступ Косову хуманитарним организацијама;

-политички процес усмерен ка формирању прелазног оквирног политичког договора за свеобухватну самоуправу на Косову уз пуно поштовање Споразума из Рамбујеа и принципа суверености и територијалног интегритета Савезне Републике Југославије и других земаља региона, као и демилитаризација Ослободилачке Војске Косова;

-свеобухватни приступ економском развоју и стабилизацији кризног региона.

АНЕКС 2.

Потребно је постићи договор о следећим принципима ради решавања косовске кризе:

1. Хитен престанак насиља и репресија на Косову који се може потврдити.

2. Повлачење свих војних, полицијских и паравојних снага са Косова у кратком временском року који се може потврдити.

3. Распоређивање на Косову ефикасног цивилног и безбедносног присуства под окриљем Уједињених нација, које ће, ако се тако одлучи, деловати према одлукама донетим у складу са тачком 7. Повеље, а које ће бити способне да обезбеде постизање заједничких циљева.

4. Међународно безбедносно присуство, са значајним учешћем НАТО-а, мора бити распоређено под јединственом командом и контролом и са дозволом да

успостави безбедну средину за све људе на Косову, као и да обезбеди безбедан повратак избеглица и расељених лица њиховим кућама.

5. Организовање прелазне администрације за Косово као део међународног цивилног присуства, под којом ће људи на Косову моћи да уживају значајну аутономију у оквиру СРЈ, како буде одлучено у Савету безбедности Уједињених нација. Прелазна администрација треба да буде одговорна за управљање у прелазном периоду, а у исто време да започне и надгледа развој привременој демократских институција самоуправе, ради обезбеђивања услова за миран и нормалан живот свих становника Косова.

6. После повлачења договореном броју југословенског и српског особља ће бити дозвољен повратак на Косово, ради обављања следећих дужности:

- одржавање везе са међународним цивилним и безбедносним присуством;
- обележавање и чишћење минских поља;
- присуство на светим српским местима;
- присуство на главним граничним прелазима.

7. Безбедан и слободан повратак свих избеглица и расељених лица, под окриљем Високог комесаријата Уједињених нација за избеглица и несметан приступ хуманитарним организацијама на Косову.

8. Политички процес у правцу успостављања привременог оквирног политичког споразума о значајној самоуправи за Косово, уз пуно поштовање споразума из Рамбујеа и принципа суверенитета и територијалног интегритета Савезне Републике Југославије и других земаља региона, као и демилитаризација Ослободилачке Војске Косова. Преговори о решењу између страна не смеју да проузрокују застој, нити да прекину развој демократских органа самоуправе.

9. Свеобухватни приступ економском развоју и стабилизацији кризног региона. Ово укључује примену Пакта о стабилности у југоисточној Европи, са широким међународним учешћем, ради даљег промовисања демократије, економског просперитета, стабилности и сарадње у региону.

10. Суспензија војних активности подразумева прихватање горе наведених принципа, поред других, претходно дефинисаних елемената, описаних у фусноти. (1) Војнотехнички споразум ће тада бити брзо закључен, а који ће, поред осталог, одредити додатне модалитете, укључујући улогу и функцију југословенског српског особља на Косову:

ПОВЛАЧЕЊЕ

-Процедура за повлачење, укључујући детаљни распоред по фазама и дефинисање тампон-зоне у Србији иза које снаге треба да се повуку.

ОСОБЉЕ КОЈЕ СЕ ВРАЋА

-Опрема која је са особљем која се враћа

-Услови њихове функционалне одговорности

-Распоред за њихов повратак

-Прецизно утврђивање области у којима ће деловати

-Правила која ће дефинисати њихов однос са међународним безбедносним и цивилним присуством

(1)Други неопходни елементи:

-брз и прецизам распоред повлачења, што значи, на пример, седам дана за завршетак повлачења; повлачење оруђа за противваздушну одбрану изван зоне заједничке безбедности од 25 километара у року од 48 сати;

-повратак особља које ће обављати четири горе наведене функције ће бити под контролом међународног безбедносног присуства, и биће ограничен на мали, договорени број (стотине, не хиљаде);

-суспензија војних активности почеће после почетка повлачења које се може потврдити;

-расправа и постизање војно-техничког споразума не сме продужити претходно одређени рок за окончање повлачења.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Завршен текст превода Резолуције 1244.

Чита се:

Извештај Секретаријата унутрашњих послова Ђаковица, Одељења криминалистичке полиције, број 2689/04 од 25.10.2004. године, ИКМ Јагодина.

ИЗВЕШТАЈ

о организовању и деловању терористичке ОВК на подручју

СУП-а Ђаковица у периоду од 01.01.1998. до 01.01.2000. године

Пре почетка сукоба на Косову и Метохији, општине Ђаковица, Дечане, Пећ, Исток и Клина, које се налазе у јужном делу Косова и Метохије, према попису становништва из 1981. године, имале су 336.831 становника, од чега 24.030 (7,13%) се изјаснило као припадници српског народа, 15.461 (4,59%) као припадници црногорског народа, а 297.202 становника (88,2%) као припадници националних мањина, од којих 277.251 становник (82,3%) изјаснило се као припадници етничких Албанаца. Подручје ових општина се налази уз југословенско-албанску границу, што га чини стратешки важним у политичком и војном смислу. На овој територији пролазе важни путни правци који повезују јужни и северни део Косова и Метохије.

У јулу 1990. године, илегална скупштина састављена од косовских Албанаца на заседању у Качанику, проглашава противзакониту «резолуцију» о стварању «Републике Косово», која обухвата и подручје наведених општина. У септембру исте године, илегална скупштина проглашава противзаконити Устав «Републике Косова».

На територији наведених општина као и на свим осталим деловима Косова и Метохије 1991. године, одржан је незванични и противзаконити референдум за независност Косова на којем је већина етничких Албанаца гласала за независност, а 24. маја 1992. године припадници албанске националне мањине на подручју ових општина, као и на осталим деловима Косова и Метохије, организују незваничне и противзаконите изборе за све нивое власти у општинским структурама и за своје представнике у илегалној скупштини, тзв. «Републике Косова».

Након ових догађаја, током следећих година, на подручју ових општина, долази до све већих политичких и других подела на основу националне припадности, а илегално општинско и политичко руководство Албанаца као део структуре «Републике Косова», под плаштом ненасилног грађанског отпора, успоставља систем паралелних институција у области безбедности, здравствене заштите, образовања и друго следствено са политички мотивисаним напуштањем радних места припадника етничких Албанаца у званичним државним институцијама.

Екстремни припадници етничких Албанаца на простору Косова и Метохије и у иностранству 1993. године оснивају милитантну организацију под називом «УЧК», тј. Ослободилачка војска Косова са терористичком структуром и ратним циљем за стварање независне државе Албанаца на територији Косова и Метохије, представљајући ову организацију као средство којим ће се остварити и заштитити албански интереси на Косову и Метохији и шире.

Крајем 1997. године илегална влада «Републике Косова» у Републици Албанији формира наоружане паравојне формације косовских Албанаца под називом «ФАРК», тј. Оружане снаге Републике Косова, које су средином 1998. године прешле из Албаније и на територији Косова и Метохије, које ће оружаним насиљем у координацији са припадницима ОВК и групама наоружаних цивила, тзв. милиције, проузроковати след догађаја који ће до краја 1999. године довести до

смрти или принудног одласка свог српског и делом неалбанског становништва са подручја наведених општина.

Почетком 1998. године ОВК формира седам оперативних зона на територији Косова и Метохије. На подручју наведених општина формирана је оперативна зона «Дугађини», што у преводу значи Метохија. Географско подручје «Дугађина» припадници ОВК су сматрали стратешком локацијом, зато што се на југу наслања на територију Републике Албаније, коју су користили за базирање својих логистичких база.

Средином деведесетих година вође ОВК су међу популацијом етничких Албанаца на Косову и Метохији и у иностранству, успоставили обавезно плаћање ратног пореза од 3% на све приходе. Од тих средстава финансирана је и набавка ватреног оружја, лаког пешадијског и тешког наоружања, минско-експлозивних средстава и других материјално-техничких средстава за наоружавање паравојних формација косовских Албанаца, углавном, из војних магацина Републике Албаније и других идентификованих и неидентификованих извора илегалног тржишта оружја у ширем окружењу.

Припадници ове терористичке организације су одмах по одређивању оперативне зоне, започели кампању терора, извођење терористичких акција, са циљем постизања контроле предметних подручја уперених против редовних снага полиције и Војске Југославије, као и против српских и других неалбанских цивила, која ће проузроковати на стотине случајева убијања, киднаповања и илегалног затварања, премлаћивања, мучења, разарања културне и верске баштине, пљачку имовине, ускраћивање основних грађанских и људских права, те масовне прогоне, а све то према систематском обрасцу дискриминације на националном основу.

Почетком 1998. године од стране главног штаба терористичке органиације Ослободилачке војске Косова за Косово и Метохију, за команданта штаба Оперативне зоне «Дугађини» која обухвата подручје општина Ђаковица, Дечане, Пећ, Исток и Клина, именован је РАМУШ ХАРАДИНАЈ, од оца Хилмије, рођен 03.07.1968. године у селу Глођане, општина Дечани, са пребивалиштем у месту рођења, поседује личну карту бр.38143, јединствени матични број грађана:0307968934005, издату од стране Одељења унутрашњих послова Дечане. Као командант штаба Оперативне зоне био је члан Главног штаба Ослободилачке војске Косова за Косово и Метохију, а од 1992. године и водећи лидер партије косовских Албанаца «Народни покрет отпора Косова». Од средине 1999. године, формира своју политичку партију «Алијанса за будућност Косова», чији је и данас председник. Од марта 1999. године, шеф је посланичког клуба његове партије у садашњој Скупштини Косова која је изабрана под покровитељством међународне мисије на Косову и Метохији.

У предметном периоду Рамуш Харадинај је био командант штаба Оперативне зоне «Дугађини» и свих оружаних елемената ОВК у тој зони, које је он формирао почетком 1998. године, а чије је формирање и деловање било у функцији основног циља – стварања независне Републике Косова и етничког чишћења већине

неАлбанаца, пре свега, косовских Срба из делова наведених општина, чињењем тешких злочина у многобројним терористичким акцијама.

Оружани део ОВК на подручју Оперативне зоне «Дугађини» састојао се од оружаних војних формација припадника ОВК, формација ФАРК-а и градских и сеоских наоружаних снага етничких Албанаца, тзв. милиције са око 5.250 бораца.

Сви оружани елементи етничких Албанаца на предметном подручју били су под командом и руководством Харадинај Рамуша као команданта штаба Оперативне зоне, са потпуном ингеренцијом да управља и контролише исте. Штаб се налазио у селу Јабланица, општина Ђаковица, односно у селу Глођане, општина Дечане.

Штаб ОВК у Оперативној зони «Дугађини» састојао се од штабних официра и помоћног штабног особља, специјализованих и оперативних органа, специјалних јединица попут «Црних орлова», који су у штабу пружали заштитне и борбене услуге, диверзантских јединица, јединица војне полиције и осталих елемената.

Именовани Харадинај као командант наведене Оперативне зоне по упутству Главног штаба ОВК за Косово и Метохију формирао је јединицу за атентате и киднаповања, која је у координацији са формацијом ОВК «Policia Ushtarake» (PU) тј. Војна полиција, вршила киднаповање и илегално заточење српских цивила и других неАлбанаца.

Оружане снаге ОВК у Оперативној зони «Дугађини» чиниле су осам бригада, размештене у географски омеђане три подзоне, које су биле и зоне одговорности поменутих бригада.

Свака од наведених бригада имала је свог команданта и командни штаб, а сви су они били почињени Харадинају.

Свака од наведених бригада имала је сопствени штаб команде и бројне потчињене јединице, у виду батаљона, чета, водова и по зони одговорности припадајуће снаге милиције организоване по насељима и селима.

У сваком насељу и селу, у Оперативној зони «Дугађини» формиране су наоружане снаге тзв. милиције, јачине најмање једног вода до чете, који су били у функцији стратешке резерве активним формацијама ОВК. Овим снагама које су чинили наоружани цивили, руководио је командант локалног штаба у селу или насељу, који је био потчињен команданту бригаде у чијој се зони одговорности налазило, насеље или село и команданту штаба оперативне зоне.

У терористичким активностима на наведеном подручју Харадинај је радио у спрези са многобројним лицима или преко њих, између осталих и:

1.Љахи БРАХИМАЈ, од оца Шабана, рођен 26.01.1970. године у селу Јабланица, општина Ђаковица, као заменик команданта Оперативне зоне;

2. Наим МАЉОКУ, по надимку «Бесник», рођен 17.02.1958. године, у селу Лабљане, општина Пећ, као начелник штаба Оперативне зоне;

3. Даут ХАРАДИНАЈ, од оца Хиљмије, рођен 06.04.1978. године, у селу Глођане, општина Дечане, као командант 131. бригаде ОВК, под називом «Исуф Грвала»;

4. Малић НАДРЕЦАЈ, без других идентификационих података, као командант 132. бригаде ОВК «Мурат Зенељи»;

5. Азем ВЕСЕЉИ, рођен 17.06.1962. године у селу Лабљане, општина Пећ, као командант 133. бригаде ОВК «Адријан Краснићи»;

6. Саљи ВЕСЕЉИ, по надимку «Витина», рођен 23.07.1953. године у селу Смоница, општина Ђаковица, као командант 134. бригаде ОВК;

7. Рустем БЕРИША, од оца Шабана, рођен 18.07.1955. године у селу Лугађија, општина Пећ, као командант 135. бригаде ОВК «Агим Зенељи»;

8. Фљорим ЂЕЉАЈ, без других идентификационих података као командант 136. бригаде ОВК под називом «Ругово»;

9. Авдулах БАБАЛИЈА, од оца Мухарема, рођен 22.05.1967. године у Ђаковици, као командант 137. бригаде ОВК «Ђакова»;

10. Тахир ЗЕМАЈ, од оца Рецепа, рођен 28.12.1951. године у селу Горњи Стреоц, општина Дечане, као командант војних снага Владе Републике Косова «ФАРК»;

11. Идриз БАЉАЈ, по надимку «Тогер», од оца Хаљима, рођен 08.08.1952. године у селу Игларево, општина Клина, као командант специјалне ОВК «Црни орлови»;

12. Саљи ЉАЈИЋИ, по надимку «Мјекра», без других идентификационих података као начелник Штаба 136. бригаде ОВК «Ругово»;

13. Насер ШАТРИ, по надимку «Ермаљ», од оца Садика, рођен 23.09.1957. године у селу Томанце, општина Исток, као командант формације војне полиције ОВК;

14. Фатон МЕХМЕТАЈ, од оца Бајрама, рођен 24.01.1963. године, као помоћник команданта за безбедност у штабу Оперативне зоне;

15. Агуш АЉУШИ, по надимку «Гушан», без других идентификационих података, као члан Штаба 133. бригаде ОВК «Адријан Краснићи»;

16.Африм ЉУЉИ, по надимку «Абу Мусем», од оца Хаљита, рођен 12.09.1974. године, као командант специјалних јединица ОВК састављен од Муцахедина;

17.Фадил НИМОНАЈ, од оца Бајрама, рођен 07.04.1967. године у селу Гргоц, општина Ђаковица, као командант формације војне полиције ОВК;

18.Весел ДИЗДАРИ, од оца Ибиша, рођен 07.03.1958. године у селу Злопек, општина Пећ, као командант формације војне полиције ОВК.

Између 01.01.1998. године до 01.01.2000. године Харадинај Рамуш, делујући сам или у сарадњи са другим, учествује у кривичним делима како би обезбедио контролу над територијом предметног подручја, коју је илегално руководство тзв. «Републике Косова» сматрало делом будуће независне државе етничких Албанаца.

Да би постигли тај циљ руководство ОВК започело је и спровело такав начин понашања који је укључивао тероризам, односно извођење терористичких акција са циљем стварања немогућих услова за живот, укључујући и тактику прогона и терора, чији је ефекат требао да подстакне косовске Србе на одлазак са подручја Метохије, протеривање оних који нису били вољни да оду и ликвидацију преосталих. Такво понашање у предметном периоду резултирало је смрћу или присилним одласком скоро свог српског и делом неалбанског цивилног становништва из тог подручја.

Снаге етничких Албанаца које су обухватала паравојне јединице ОВК, ФАРК-а и тзв. милиције, те политички елементи предузеле су них терористичких акција да значајно смање популацију косовских Срба на наведеном подручју.

У периоду од 01.01.1998. године до 01.01.2000. године, припадници наоружаних група етничких Албанаца су планирали и починили у целости или делимично српске националне етничке и верске групе као такве у општинама Ђаковица и Дечани, уништавање те групе у наведеним општинама спроведено је:

а)убијањем косовских Срба у оружаним нападима извођењем терористичких акција и убијањем косовских Срба у илегалним затворима и логорима, где су после киднаповања били илегално заточени;

б)наношењем тешких телесних и душевних повреда косовским Србима за време противправног лишавања слободе у илегалним затворима и логорима, где су били изложени сталним нехуманим делима или били присиљени да их гледају, укључујући и убиства, мучење, премлаћивање и срачунатих да доведу до физичког уништења у целини или делимично, те националне, етничке, расне и верске групе као такве.

Током 1998. и 1999. године, а посебно у периоду од 10.06.1999. године па до почетка 2000. године, наоружане групе етничких Албанаца, уз коришћење средстава и метода описаних у напред изнетим наводима, извршили су прогон неалбанског становништва са подручја наведених општина.

Током читавог периода који је обухваћен овим извештајем, припадници ОВК под распрострањеном кампањом терористичких акција, наметнули су оштра ограничења цивилном становништву у свим аспектима живота, посебно у слободи кретања косовских Срба и других неАлбанаца, створена је клима терора на подручју наведених општина, довела је прво до потискивања српских и осталих цивила, неАлбанаца из села и мањих насеља, у већа места и градове на територију наведених општина на Косову и Метохији, а до почетка 2000. године, у уже делове Републике Србије.

У функцији циља, да на територији Косова и Метохије створе етнички чисту и независну албанску државу, екстремне вође етничких Албанаца иницирали су и спровели план терористичког деловања на подручјима наведених општина, који се састојао из три фазе и то:

а)створити немогуће услове, укључујући притисак и тактику терора, чији ће ефекти бити да се неАлбанци подстакну да напусте своја законита боравишта на наведеном подручју;

б)уз примену силе протерати оне који нису показали намеру да оду;

в)ликвидирати оне неАлбанце који су остали, а који се не уклапају у концепцију независне албанске државе.

Прогоне и етничко чишћење насеља и места од Срба и неАлбанаца, терористи су вршили на основу дискриминације по расној или верској припадности и обухватили су следеће начине:

а)убиства стотине српских и других неалбанских цивила, укључујући жене и старије особе;

б)киднаповање и илегално заточење српских и других неалбанских цивила у илегалним затворима и логорима;

ц)окрутно и нечовечно поступање са српским и другим цивилима, неАлбанцима, које се није ограничавало само на мучење, физичко и психичко злостављање и присиљавање на живот у нехуманим условима, којима су наносене озбиљне телесне и душевне повреде;

д)терорисањем цивила косовских Срба, увођењем рестриктивних и дискриминационих мера, као што је ограничавање слободе кретања, самовољни претреси њихових домова, ускраћивање права коришћења матерњег језика, ускраћивање права на равноправно коришћење јавних објеката и друго;

е)одузимање и пљачку имовине у власништву косовских Срба и других неАлбанаца;

ф) безобзирно уништавање села и насеља, укључујући и намерно и безобзирно уништавање кућа и друге имовине у власништву косовских Срба и других цивила неАлбанаца. То уништавање коришћено је као средство да се Срби и други неАлбанци натерају да избегну из места која су била њихова законска пребивалишта и да се спречи каснији повратак.

Постоји основана сумња да су наоружане групе етничких Албанаца својим делима проузроковали прогон најмање 11.465 Срба и неАлбанаца, на предметном подручју у релевантном периоду и то:

а) Општина Ђаковица 8.343 (најмање)

I град Ђаковица	8.000
II остала насеља	343

б) Општина Дечане 3.122 (најмање)

I град Дечане	900
II село Јуник	1.000
III село Бабалоћ	1.000
IV остала насеља	222

Од 01.01.1998. године па до 01.01.2000. године, наоружане групе етничких Албанаца на територији наведених општина, планирали су и починили у циљу лишавања живота већих броја појединаца. У овим терористичким акцијама смртно је страдало или било тешко рањено на стотине српских цивила и неАлбанаца из свих делова друштва, укључујући и жене, децу, старе и немоћне.

Припадници наоружаних група етничких Албанаца вршили су масовна стрељања, киднапованих цивила, а пре тога, илегално заточених у импровизованим затворима и логорима. На пример, у јулу месецу 1998. године, након киднаповања илегалног заточења 37 српских и других цивила, је масовно стрељано у каналу Радоњићког језера код Дечана.

У предметном периоду наведена кампања терористичких напада спроведена је од оружаних елемената ОВК у склопу тзв. «рата за контролу путних комуникација», која је била такве природе, да је укључивала и намерно гађање цивила ватреним оружјем за директно деловање, што је, између осталог, допринело ограничавању слободе кретања цивила.

Од 01.01.1998. године до 01.01.2000. године, учесници у наведеној Оперативној зони, киднаповали су, противправно лишили слободе и илегално заточили у илегалним затворима на стотине косовских Срба и других неАлбанаца. Киднаповани су цивили свих узраста и оба пола.

Од 01.01.1998. године до 01.01.2000. године наоружане групе етничких Албанаца су планирале и починиле безобзирно пљачкање и уништавање јавне и приватне имовине српских цивила и других неАлбанаца на подручјима напред наведених општина.

Почев од 01.01.1998. године до 01.01.2000. године, па и током месеца марта 2004. године, на наведеним подручјима терористичке формације наоружаних група етничких Албанаца наносиле су намерну штету и разарали културне и религијске објекте косовских Срба, желећи да на тај начин елиминишу све трагове егзистирања Срба на том подручју.

Наоружане групе етничких Албанаца су терористичке акте у којима је вршено намерно и безобзирно уништавање верских и културних објеката косовских Срба, укључујући, између осталог, православне цркве, библиотеке, школске установе и културне центре, чинио широко распрострањеним терористичким акцијама по систематском плану у више фаза и то:

а) пљачка покретног блага, икона, књига, мобилијара, реликвија и другог реализована од стране припадника ОВК и других наоружаних група етничких Албанаца;

б) паљење храмова и пратећих објеката;

в) прво минирање;

г) минирање преосталог, звоници, параклиси и др.;

д) разношење материјала од којег је светиња била сазидана, разношење камене пластике, детаља, надватника, венаца, капитела, делови фресака и на крају, камена и опеке;

ђ) чишћење терена и уклањање трагова постојања и трагова извршеног злочина.

Подручје СУП-а Ђаковица је обухватало општине Ђаковица и Дечана, које су према подели терористичке ОВК биле на подручју које је покривала Оперативна зона «Дугађини». Оперативна зона «Дугађини» је била подељена у две подзоне и то: оперативна подзона «Душкаја» и оперативна подзона «Река Кећ», са својом командном структуром. У склопу ових подзона, постојали су локални сеоски штабови који су имали своје команданте, заменике команданата. Сваки локални штаб је био потчињен команди бригаде, у чијој зони одговорности се налазио.

На подручју СУП-а Ђаковица постојале су три бригаде терористичке ОВК и то: 131. бригада ОВК под називом «Исуф Гервала», чији је командант био Даут Харадинај, 132. бригада ОВК под називом «Мурат Веселје», чији је командант био Малић Надрецај и 137. бригада ОВК под називом «Ђакова», чији је командант био Абдулах Бабаљија.

У склопу Оперативне зоне «Дугађини» на подручју СУП-а Ђаковица су осим наведених бригада, постојале и две специјалне јединице и то специјална јединица ОВК под називом «Црни орлови», чији је командант био Идриз Баљај и специјална јединица састављена од Муцахедина, чији је командант био Африм Љуљи.

У склопу Оперативне зоне «Дугађини» на наведеном подручју формирана је јединица војне полиције «Policija Ushtarake», чији је командант био Фадиљ Нимонај.

Све напред наведене јединице у садејству са припадницима тзв. милиције и припадницима ОВК и сеоских локалних штабова, извршиле су сва напред наведена кривична дела.

У извештајном периоду напред наведене јединице, штабови и појединци терористичке ОВК укупно су извршили 321 терористички напад, где се као последица јављају убиства и отмице са смртним последицама и отмице лица чија је судбина непозната. У овим нападима укупно је лишено живота 292 лица. Од укупно 202 лица која су киднапована, 68 је пронађено, усмрћено је 28 лица, док је судбина за 106 лица још увек непозната.

На подручју СУП-а Ђаковица у селима Глођане и Јуник, општина Дечани, у селима Јабланица и Помошевац, као и у подруму хотела «Паштрик» и у згради Аутомото друштва «Старт» у Ђаковици, припадници ОВК су стварали илегалне затворе ОВК у којима су тешко физички мучени и злостављани Срби и неАлбанци, а након тога и убијани.

У извештајном периоду од стране наоружаних група етничких Албанаца, делимично су уништени православни објекти на подручју СУП-а Ђаковица и то православна црква «Свете Тројице» у селу Доњи Ратиш, општина Дечани, православни храм «Свете Тројице» у центру града Ђаковице, православна црква «Свети Илија» на месту званом Градиш, општина Ђаковица и црква «Светог Кнеза Лазара» у насељу Пискоте, општина Ђаковица, да би наведене православне објекте заједно са православном црквом «Успење Пресвете Богородице» која се налази у Ђаковици, у улици Српској, у периоду од 17. до 20. марта 2004. године, минарањем у потпуности уништили и сравнили са земљом, а остатке порушених црква и храма, однели и бацили у рекама на подручју Ђаковице и Дечана.

На подручју Ђаковице после 15.06.1999. године и отмице и убистава свих Срба и неАлбанаца у цркви «Успење Пресвете Богородице» остале су да живе четири старице српске националности, које су даноноћно обезбеђивали војници КФОР-а. У периоду од 17. до 20. марта 2004. године албански терористи и поред присуства међународних безбедносних снага до темеља су порушили наведену цркву, а старице су уточиште нашле у манастиру «Високи Дечани» у Дечанима, где се и данас налазе заједно са братством манастира које броји 30 чланова, и то су једини Срби на читавом подручју Ђаковице и Дечана.

Преостали Срби који живе у манастиру «Високи Дечани» су једини Срби на овом подручју општине Ђаковице и Дечана, које даноноћно обезбеђују војници међународно безбедносних снага и то је данас етничка карта СУП-а Ђаковица.

Прочитан је извештај СУП-а Ђаковица од 25.10.2004. године.

АДВ. ТЕКІ ВОКСНІ: Госпођо судија, могу да се изјасним у вези овог доказа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

АДВ. ТЕКІ ВОКСНІ: Ја сматрам да овај доказ не може се служити као доказ у овом кривичном поступку, обзиром да се ради о једном извештају органа унутрашњих послова, који је приложен кривичној пријави и сматрам да овај доказ треба да се издваја, у смислу чл. 226. Законика о кривичном поступку, обзиром да није исправа на коме се може заснивати судска пресуда. Прва ствар, а друга ствар: овај извештај садржи неке ноторне контрадикције и нетачности, заправо је по мене и ја сам читао белу књигу коју је издао Координациони центар, ту садржи више политичко мотивисаних извештаја него извештаја о тачности неких података. Ја сам, ето, у брзини док сте Ви прочитали, проверио једну ноторну нетачност, да овде пише, поред осталог, да постоји основана сумња да су наоружане групе етничких Алабанаца својим делима проузроковали прогон најмање 11.465 Срба и неАлбанаца у предметном подручју, у релеватном периоду у општини Ђаковици, најмање 8.348. Госпођо председнице, Ви претпостављам, ми можемо и обезбедити доказе да општина Ђаковица, условно речено, била је једна од нај, тзв. није погодан термин, чисти етнички средина где је било 98,5% Албанаца, значи, 1,5% је било Срба и осталих народности. Уколико се простом математиком узима, ако општина Ђаковица има 150.000 становника у Ђаковици су живели свега неАлбанци, укључујући и Србе, Црногорце и све остале етничке заједнице, око 3.000 људи, тако да апсолутно није могло да се дешава да се од ње, иселе толико људи. С друге стране, ја, није ми улога, нити намера да ја браним УЧК или ОВК како се овде назива, међутим, овде се износи извештај о организованом деловању терористичке ОВК на подручју СУП-а Ђаковица у периоду од 01.01.1998. године до 01.01.2000. године. Ви знате да на основу оне Резолуције коју сте Ви прочитали, да је ОВК демилитаризована и расформирана негде августа 1999. године. Од тада на Косову није се могао појавити ни један припадник оружане, било које оружане формације, а понајмање припадник УЧК: Овде се у овом извештају у смислу да се она криминализује у том контексту, да се криминализује и мој брањеник, као бивши припадник УЧК; се говори, дају се подаци да се и о догађајима који су се дешавали од 17. до 20.03.2004. године, а у самом извештају се насловљава да се извештава о временском периоду од 01.01.1998. године до 01.01.2000. године. Стога ја предлажем овом суду да овај извештај издвоји из списка, јер сматрам да заснивање судске пресуде на овом извештају представљало би битну повреду одредаба Кривичног законика.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Поводом овог предлога браниоца, има ли Тужилац нешто да каже?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Тужилац се противи овом предлогу, јер прочитани извештај не садржи податке из предкривичног поступка који налажу суду да такве податке издвоји на основу Закона о кривичном поступку. Према томе, противим се овом предлогу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Одлучиће веће.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Одбија се предлог браниоца оптуженог да се из списка предмета издвоји извештај непосредно прочитан, с обзиром да нема законских разлога за издвајање овог писменог доказа из списка предмета.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Данашњи главни претрес се прекида у 12 часова и 55 минута и биће настављен сутра, 19. јануара 2006. године са почетком у 9,30 часова.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА